

ek

Texa postalá plätti in num. No. 30523/1934 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop 18. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 2, negyedévre 6, fél-évre 12, egészévre 20 dollár. — Hirdetések díjszabás szerint. — Az "UJ KELET" a transilvaniai és banati zsidóság egyetlen napilapja. Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszekesítő: Dr. Marton Ernő. Redactor responsabil-Főelőadó: Jámber Ferenc. Adminisztratív delegat si girant responsabil-Főelőigazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunii periodice No. 43. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Sectia III. Péntek, julius 28. 1939—5699. Av 12. XXII. évfolyam, 167. szám.

Öfelsége Károly király intervjuja a Gringoire-ban

Az uralkodó rendkívül érdekes nyilatkozatot adott a francia újságíróknak. A nagy francia lap szerint a román nép többsége a nagy demokráciák mellett áll

Párizs, julius 27. A legnagyobb francia folyóiratban, a Gringoire-ban „Kihallgatáson II. Károly román királlyal” Raymond Recouly ismert újságíró aláírásával nagyjelentőségű cikk jelent meg. Recouly cikkét így vezeti be:

Szentöl-szembe öfelségével
„Bucurestibe érkezésem harmadik napján abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy kihallgatáson jelenhettem meg II. Károly király öfelségénél. Amidőn a tevékeny, népes és erősen kifejlesztett főváros szívében elhelyezett királyi palota küszöbét átléptem, régi emlékek öltöttek fel emlékezetemben. Ugyanezen a helyen fogadtok több, mint egy negyed évszázaddal ezelőtt, néhány esztendővel a nagy háboru kitörése előtt, a jelenlegi uralkodó nagybátyja, az öreg I. Károly király, a modern Románia megteremtője. A félmályban uszó óriási köznyitárteremben, amely szentély benyomását teszi számomra, középtermű, fehérszakállú öreg látok magam előtt, aki határozott, de halk szavakkal meséli a látogatónak hosszas életének néhány csodálatos mozzanatát. A lelkismeretesség, a fegyelem és a becsületesség, ezek voltak azok a benyomások, amelyek személyéből akkor felém áradtak. Az unokája az új palota második emeletén elhelyezett dolgozó szobájában fogad. Fehér uniformisában, amelyet kitüntetései díszítenek, magas, erőteljes, sudár alakjával az erő, az energia és egy csodálatos harmónikus egészség benyomását teszi. Képei nem adják vissza pillantásának egyenességét és élénkségét. Szava egyszerű és sima. Ritka embertípus. Játékos örömet szerez nekem az a gondolat, hogy a középkori lovag páncélzatában képzelhetem el, amint éppen büszkén készül szembeállni a veszedelmekkel. Első szavaimban a meglepetésemnek és csodálatomnak adok kifejezést, hogy ilyen hosszú idő után egy teljesen megváltozott városban van alkalmam üdvözölni őt.

„Boldog vagyok, hogy magam adhatok példát”
— Sokat dolgoztunk — válaszolja a király. — Dolgozunk és Isten segítségével többet is fogunk dolgozni. Boldog vagyok, hogy én magam adhatok példát. Minden törekvésem arra irányul, hogy népem összes rétegeibe beoltsam az izlést és a munkaszeretetet. Ime, ez foglalkoztat mindenekelőtt.
— Melyik ideál — kérdezem — vezette őnt, Sire, legeredetibb alkotásaiban, mint amilyen példának okául az országör-szervezet, amely a jelek szerint hatalmas fejlődésnek néz elébe?
— A külföldön és különösen Franciaországban csak igen hiányosan vetnek számot ezzel a művel, amelynek lényegét nem ismerik.

Mit jelent az országör-szervezet
— Tudom, — mondja öfelsége, — az országör-szervezetet a legtöbbször a szomszéd-országok egyik, vagy másik szervezetével hasonlítják össze, pedig ez a szervezet ugyezelrevelve, mint konkvenziáiban teljesen különbözik azoktól a szervezetektől. Senkit sem akartunk lemásolni. Sőt, mondhatnám, hogy éppen ennek az ellenkezőjére törekedtünk. Meg vagyok győződve, hogy ami megfelel egyik nép jellegének, az nem alkalmas egy másik számára. Mi főleg népünk erkölcsi értékeinek és tulajdonságainak megerősítését kívántuk elérni, figyelembevéve azt, hogy népünk 90 százalékát a földművesek alkotják. Felelni az embereket az anyagi elfoglaltságok fölé, létüknek értelmét adni, gyarapítani és gazdasági életüket, megtanítani őket a mindennapi élet rendjére és törvényeire, — ez a mi célunk. A kezdetek kezdtük, tehát a gyermekekkel. Az elemi iskolák tanítói a leghűségesebb segítőtársaink. Egész sorozat tervszerű menetelés, munkagyakorlat módot nyújtanak nekünk arra, hogy már a legelső lépésben kezünkbe vegyük gyermekeink irányítását

és hogy tervszerű előkészítésnek vessük őket alá. A Baden Powel által teremtett cserkészeti szintén segítségünkre van. Am amit mi ezen a téren alkotunk, az mégis különbözik az ő művétől, amely nemzetközi jellegű. Mi éppen ellenkezőleg, valami mélyebb nemzeti értelmű művet akarunk megvalósítani. Azt akarjuk, hogy úgy gyermekeink, mint a felnőttek számtalan erős gyökérrel legyenek kötve román hazájuk talajához, mindahhoz, ami ennek az országnak az életében eredeti. Akarjuk, hogy a román nemzet fiai temperamentumukkal gyökerezzenek az ország múltjába és legendáiba. Természetesen sok akadályal találkoztunk utközben. Ezek az akadályok szaporodtak, ahogy az elemi oktatástól a középsikolához érkezünk. A tanárok, akikre önmagunkat bízunk, nem mindig értették meg a hivatásukat. De az energia, a jóakarát és a munkakedv hozzásegít bennünket céljaink megvalósításához.

Az a gond, amelyet a román király tanúsít a földműves-osztály szükségleteivel szemben, nemzetének erkölcsi egészsége iránt egy másik, általa teremtett intézményben is megnyilatkozik. Ez az intézmény a királyi alapítvány — folytatja cikkét a francia újságíró.
Az újságíró ezután az új román kormányzati rendszer kérdését vetette fel öfelsége előtt. Öfelsége az újságíró megjegyzéseire a következőket mondotta:
— Kénytelenek voltunk az elmaradhatatlan cselekvés terére lépni. A parlamentáris rendszer tehetetlensége számtalanszor megnyilatkozott. Az egyik sokatmondó jele a

politikai pártok értelmetlenül, sőt botránnyosan nagy száma volt. Az utolsó választásokon, amelyek az új rendszer bevezetése előtt folytak le, nem kevesebb, mint 22 párt nyújtott be jelölőlistákat. Milyen szükséglet vezetett ehhez a pártzaporulathoz? Miben áll az egyik, vagy a másik párt közötti különbség? Felszóllított bárkit, hogy erre elfogadható választ adjon. Nem elvi, hanem személyi kérdésekről volt szó, amelyek sokszor fontosabbak voltak a nagy nemzeti érdekeknél. A tehetetlenség és a zűrzavar fenyegetett bennünket. A kormányzó gépezet elromlott. Ez a gépezet éppen a legnehezebb időkben mondott csődöt és elkerülhetetlen volt számunkra, hogy újat keressünk helyette. Ezt tettük.

Öfelsége a király Calinescu miniszterelnökről
Az újságíró megjegyzi cikkében, hogy öfelsége szándékosan csak az általános kérdéseket érinti és még utalást sem tesz semmilyen határozott esetre, mint amilyen példának okául a vasgárda összeesküvése volt, amelyről Armand Calinescu miniszterelnök mondott el neki megdöbbentő részleteket és amelyekről külön cikket ígér be. Armand Calinescu nevének említésekor a király ezeket mondotta:
— Hűség és teljes bizalmamat élvező munkatársra találtam benne. Öröm számomra az, hogy velem egykoru emberrel dolgozhatom együtt. Megértjük egymást, hiszen mindketten ugyanazt a nyelvet beszéljük. A politika régi professzionistái és a parlamentarizmus szakértőinek ideje elmúlt.

A francia újságíró érdekes impressziója Románia álláspontjáról

Az újságíró cikkének folytatásában azokról az impressziókról ír, amelyeket úgy az öfelségével, mint a román politikai élet többi kiváló képviselőivel folytatott beszélgetései során nyert. Megállapítja, hogy az európai helyzet alakulását a román államvezetők éber figyelemmel kísérik és bár az ország felkészült minden eshetőségre, ezek a körök joggal reménykednek a béke megmentésében. Bárhol is alakuljon a helyzet, — írja, — a román nép nagy többsége és főként azok a magasabb osztályok, amelyek szerepet játszanak az ország külpolitikai irányításában, teljes lelkesedéssel, sok és mély okból kifolyólag a demokratá országok és Franciaország mellett állanak. Franciaország még ma sem veszített semmit az egykori szimpátiából. Ez értelem — és nincs értelmesebb nép a románnál — a szemben álló erők gondos mérlegelése és az érzés határozta meg a románságnál ezt az állásfoglalást. Emellett a románság elvárja, hogy a nyugati hatalmak, Franciaország és Anglia, kormányja, valamint közvéleménye megértést tanúsítsanak Románia helyzetének nehézségei iránt és ennek megfelelően cselekedjenek. Igazságtalan volna többet követelni Romániától, mint amennyi szükséges, mint amennyit tud és mint amennyit akar adni. A román ipar és kereskedelem, valamint mezőgazdasági létérdekai vezettek a román-német gazdasági szerződés megkötéséhez és súlyos hibát követtünk el akkor, amidőn ebben a tényben többet akartunk látni, mint amennyit maga Románia látott benne.

Román vélemény a szomszédok magatartásáról
— Ami közvetlen szomszédjainkat illeti, — folytatja cikkében az újságíró, — a románok véleménye szerint a magyarok és a bolgárok véglegesen elkötelezték magukat a tengelyhatalmakhoz. A románok véleménye szerint ez az elkötelezés visszavonhatatlan és csak egészen rendkívüli és előreláthatatlan körülmények tudnák azt megváltoztatni. A román közvélemény csodálkozik azon, hogy a

tengelyhatalmakkal szemben álló országokban és különösképpen Angliában, még létezhetnek körök, akik ezen a téren illúziókat táplálnak. „Nincs konzervatívabb ország Angliánál”, — mondotta nekem a minap egy román államférfi. Ugy látszik, hogy ami a bolgárokat illeti, az angolok Gladstone óta elmulasztották felhúzni órájukat. Ezek az angolok azt hiszik, hogy a bolgárokat engedmények árán meg lehet majd nyerni. Természetesen ezeket az engedményeket a mi róvásunkra adnák meg. Már pedig ezek az engedmények teljesen haszontalanok lennének és ezért nem fogjuk azokat engedélyezni. A románok ezen a téren sokkal jobban értesültek, mint mi és a jóérzés azt kívánja, hogy nyugodtan bizzuk az ő ítéletükre magunkat.

Román vélemény a szovjetről és a törökökről
— Ami Szovjetországot illeti, akiket közös határunk van, a románok véleménye azonos Lengyelország véleményével. Azt hiszi, hogy az a tény, miszerint az angol kormány tárgyal Oroszországgal, vagy sem, vagy hogy aláírja Oroszországgal a szerződést, hogy visszautasítja, ez nem bír különös jelentőséggel, mert a szovjetunió, azaz Sztalin sohasem fog más célt követni, mint azt, hogy a szovjetunió, vagy a bolsevizmus önző céljait megvalósítsa. A románság ezzel szemben mély bizalommal viseltetik a török iránt és sehol nem kellett a Törökországgal kötött szerződés olyan nagy örömet, mint éppen Romániában. E szerződés megkötése igen kedvező kihatást gyakorolt a román diplomácia orientálódására. A diplomácia vonalvezetése a román király közvetlen befolyása alatt áll, aki sok figyelemmel és megfontolással követi az európai politika néha viharos tengerének fejleményeit. Mindenkor meggondolt és bátor vezetője országának Károly király. Az ország beléje helyezte bizalmát. Tudja, hogy sorsának kormányja még a legveszedelmesebb időkben is a legjobb kézben van, — fejezi be cikkét a francia újságíró.

Hatalmi háromszög a Közel-Keleten

A világpolitikai háromszöggel szemben, amely áll Berlin-Róma és Tokióból (hogy Tokió közreműködése egy háborúban mit jelent, azt a tengely még nem szögezte le) Anglia megszervezte a nagy európai háromszöget, amely áll: London-Párizs-Moszkvából. E háromszögben az egyik szintén nincs még rendben és pedig Moszkva. A tengelyhatalmakkal az a törekvése, hogy a háromszöget akár Spanyolországgal, akár Jugoszláviával kiterjessze, mind eddig sikertelen maradt. Ellenben az angol politika egyelőre teljes sikert ért el egy katonai háromszög konstruálásával a Levantén. Törökország, Görögország és Egyiptom katonai szövetsége biztosítja a Suez-csatornát és fejlődési lehetőségeket biztosít Románia és Oroszország számára a Fekete tengertől a Földközi tenger felé. Ezenfelül Olaszország eddigi nagyon is offenzív katonai frontja, a Dodekanes az ellenfelek új erőmezőinek középhe került és hatásosan paralizálódott.

Törökország Izmet vezetése miatt mindig is veszedelmesnek tartotta az olasz Dodekanes, az óantóniai nyugati partjának a biztonságá szempontjából. Abban az időben, amikor Itáliának nagy területiális igényei voltak Anatóliában, a megerősített és katonailag kitűnően felszerelt szigetcsoporthoz, amely az anatóliai partvidék mellett fekszik, voltaképpen nem is volt egyéb, mint az olaszok ugródeszákja Kis-Ázsia felé.

Ez a Dodekanes, amely áll Rhodosból és 12 kisebb szigetről, az 1912-es török-olasz háborúban az olaszok kezére jutott. Az olasz kormány tizenegy évig, mint megszálló hatalom tevékenkedett itt és formálisan az 1923. lausannei szerződésben mondott le Törökország a szigetcsoporthról Itália javára. A lakosok — számszerint 140 ezren — 80 százalékban görögök. Az évek során, különösen pedig amióta Anglia és Itália között feszültebbé vált a helyzet, a szigeteket az olaszok erős katonai, főleg repülőtechnikai támaszponttá építették ki, Cyprus felé is és pedig azért, hogy ez a sziget, amely az angolok egyik erős katonai támaszpontja, a Földközi tenger keleti része felől hatásosan megtámadható legyen.

Amikor a törökök pozíciója az angolokkal való megállapodás után megerősödött, a törökök ismét ambíciókat tápláltak, hogy a szigetcsoporthoz a birtokukba kerüljön. Az utóbbi időkben a török sajtóban erős kampány indult meg, a rhodosi szigetek visszacsatolása érdekében. A tengelyhatalmak nagy felháborodással vették ezt tudomásul, hiszen e szigetcsoporthoz az olaszok által való birtoklását egészen természetesnek tekintették. Valószínű, hogy a Dodekanes miatt Törökország nem fog háborus konfliktusba keveredni, de gondoskodott róla, hogy ezt a fontos olasz pozíciót — ha a háború mégis kitörne — azonnal tűz alá lehessen venni és a levegőből is meg lehessen támadni.

Nagy történet-politikai jelentősége van az Egyiptom és Törökország közötti barátkozásnak. Ez nemcsak az arabkérdés megoldását jelenthetné, hanem tisztára katonailag is egyike a legfontosabb problémáknak. Egyiptom, mint ismeretes, a mohamedánizmus tudományának fellelője és magatartása az izlám világra kiszámíthatatlanul nagy befolyással van. Ha

DO FLOTT ES UTAR

fogja romániai vágó... nyiségét. Hogy a ro... ki tudja elégtenni a... leteit, Románia na... nyenszállatot fog vá... ban.

elhatározta tejtermé... és ennek elősegítésé... szükséges műszaki be... szállítási Romániának... szakértőket bocsát... etország kötelezi ma... setleges átvételére is... lja a román borterme... t a német piac szük... mértékben, hajlandó... és műszaki felszerelé... románianak, bortermele...

fejeződik be, hogy a... és a többi ágának... polatosan, a két bizot... kat fog kezdeni a kö... delegáció reméli, hogy... Németország és Ro... gazdasági termékek... éhez fogja eredmé...

biatt nagy tüz... nak az Egyesült... okban

A nagy szárazság kö... zait jelentik az Egye... rsey és Pennsylvania... tések helyzete a nagy... rosszabbodott. Az... kón és folyamatok part...

bevonják... a gazdasági... os ágaiába?

United Press tudm... rmany a németországi... os gazdasági hiányok... szlegetesen be akarják... gazdasági életbe.

milliók pénz... jtoitak két... vállalatot

A Semnalu jeler... megyei pénzügyi... büntetést rótt ki az... naria Ploesti petró... rgalmi adó elítél... Romanat már egy... znbüntetésre ítélték... artotta rendsen.

a török... iai karl

A török kormány... zettel kapcsolatosan... határozott el a dip... pesti követé a tö... sba rendelte ki, mig... hűködő meghatalma... áni követés nevezte... os változás várható...

és Lapkiadó R. P... Baron L. Pop 18. 18-60.

PRIMAT

mint szuverén állam most szövetségbe lépett Törökországgal, akkor ezzel keresztfülhuzta a multat és megindította az arabok és törökök közötti békeakciót. Könyven meglehet, hogy ez az akció utmutató lesz a jövő felé. Katonailag Egyiptomnak az az előnye, hogy török támogatásra számíthat és az olasz Lybiával szemben biztonságosnak érezheti az országot. Másrésztől azonban Egyiptom lépése szinte kényszerítően fog kialakulni a görög politika jövőjére.

A görög pénzügyeknek igen jelentős momentuma az a tény, hogy Egyiptomban sok görög él (1927-ben 76.264 a számuk), többnyire jómódu emberek, a kereskedelemnek irányítói. Görögországnak tehát elsőrendű érdeke, hogy Egyiptommal jóbarátságot tartson fenn.

Görögország az új nemzetközi alakulás következtében belső berendezése tekintetében immár nem választhat demokrácia és diktatúra között, mint ahogy azt Metaxasz kívánta. Az autoritativ államformának Görögországban a szövetség következtében belátható időre befellegzett, az ország érdeke azt követeli, hogy az angol államforma, főleg azonban annak demokráta szelleme, uralkodjék. Anglia egyelőre azzal kívánja befolyásolni ebben az irányban Görögországot, hogy hadihajóit minél sürűbben küldi görög vizekre és képviselőit olyan diplomatakkal cserélte ki, akik az athéni illetékes köröket át fogják hangolni arra a szellemre, amelyre a demokráta szövetségbe tömörült államoknak parancsoló szükségük van.

Egyiptom erősen igyekszik arra, hogy katonailag minél jobban felkészüljön. Ebből a célból már eddig is jelentékenyen megerősítette szárazföldi hadseregét, flottát építettett saját hajógyárakat állított fel és rövid időn belül fegyvergyárakat fog létesíteni. Ebben Anglia is erősen kezébe jár, amennyiben lemond a 14 millió fontról, amelyre Egyiptom kötelezte magát, kárpótlásul fizetni a Szezi csatorna építése során eltűnt katonáért. Semmi kétség, hogy Egyiptom fegyverkezése éppoly gyors tempóban fog haladni, mint az angol, vagy német. A szövetségesnek egy további előnye még az is, hogy a török katonai haderő, amelyet az egyiptomi határok védelmére tartottak, most más feladatok megoldására lesznek alkalmazhatók, elsősorban a Balkánon.

Egyiptomban nagyon kedvezőtlen a hangulat még ma is Olaszország ellen, Albánia anektálása miatt. Az arabok nem tudják az olaszoknak megbocsátani ezt a rajtaütést és tisztán látják az olasz politika kétszínűségét. Most, hogy megvan a Dardanelláktól a Szezi csatornákig a katonai ellenálló szervezet, Egyiptom is szabadabban érzi magát, elsősorban a világ arabjainak befolyásoltatása szempontjából.

A Földközi tenger keleti szektorának általános háromszöge, úgy látszik egyike a legnagyobb teljesítményeknek, amiket az angol diplomácia a történelem során elért.

Titeanu miniszter az üdvözlőtáviratok tömegét kapta a propaganda-mozielőadások alkalmából

Bukarest, július 27. Többször ismertettük lapunkban azt az akciót, melyet a sajtó és propagandaügyi minisztérium a falvak kulturális színvonalának emelése érdekében végez. A sajtó és propagandaügyi minisztérium vándorújság karavánjai bejárják az ország összes vidékeit és a falusi lakosság előtt vetített képmozielőadásokat tartanak, melynek keretében a népszéket, a népművészetet, az ország különböző vidékeinek festői természetét, a nemzetgazdaságot, az ország természeti kincsét ismertetik meg a falvak lakosságával. Legutóbb Dobruzsát járta be a vándorújság karavánja, majd átvált Erdélybe és a bánáti falvakat járja be, mindenütt előadást tartva. A nép mindenütt nagy lelkesedéssel és tetszéssel fogadja az előadásokat, mert a falusiak közül nagyon sokan vannak, kik életükben most látnak először mozielőadást.

Ennek a kultur propaganda hatásos és nevelő voltát bizonyítja az a sok köszönő távirat, melyet Eugen Titeanu sajtó és propagandaügyi miniszter a falvak vezetőitől kap. Egyszerű, közvetlen módon fejezik ki a falvak bírái és vezetőemberei elragadtatásukat és köszönetüket a miniszternek azért a rendkívüli élményért, amelyet ezek az előadások a falusiak számára jelentenek.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

A 21-ik cionista kongresszus jelvénye

A cionista kongresszus Egy héttel elhalasztották a kongresszusi választásokat Palesztinában

Mint ismeretes, július 23-ikára tüzték ki Palesztinában a 21. cionista világkongresszusra való választásokat. A palesztinai főválasztási bizottság legújabb jelentés szerint július 30-ra napolta el a választásokat.

A NEMETORSZÁGI ZSIDÓK HUSZ „MEGFÍGYELŐVEL” / KÉPVISELTETIK MAGUKAT A GENFI CIONISTA KONGRESSZUSON. Az United Press jelenti Berlinből, hogy a német kormány hozzájárulását adta ahhoz, hogy a németországi zsidók birodalmi szövetsége képviselőket küldjön a Genfben összeülő 21. cionista kongresszusra. Hír szerint husz képviselő kiküldéséről van szó, akik előreláthatólag mint „megfigyelők” fognak résztvenni a kongresszuson.

Palesztina

A VAAD LEUMI KIÁLTVÁNYA AZ ANGOL NÉPHEZ. Az egyenapos tiltakozó sztrájk alkalmából a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács kiáltványt intézett az angol néphez, amelyben felhívja azt, hogy vessen véget a zsidók sanyargatásának, akik a gyűlölet és üldöztetés elől ősu hazájukban keresnek menedéket. Macdonald rendelete, amellyel felfüggesztette a zsidó bevándorlást, árulás a zsidó néppel szemben. A palesztinai jisiv megismétli azon elhatározását, hogy sohasem fog hozzájárulni a Fehér Könyvhöz és nem fog visszariadni semmilyen fenyegetéstől és semmilyen büntetéstől a zsidó angol természet és történelmi jogának megvédésében, hogy visszatérjen Erec Jiszraelebe.

Herzog és Uziel vezérek főbbik ugyan-csak közös felhívást intéztek az angol néphez, hogy tegye jóvá a zsidó néppel szemben elkövetett nagy igazságtalanságot.

TÖBB, MINT 13 EZER LEGALIS ZSIDÓ BEVANDOROL ÉRKEZETT PALESZTINÁBA 1939. ELSŐ FELEBEN. 1939. január 1-től július 1-ig 13.025 zsidó telepedett le Palesztinában legális úton. 1637 turista, valamint 2993 illegális bevándorló, akiket a rendőrség fogott el, utolag kaptak letelepedési engedélyt az országban. Számos turista, aki május és június havában kapott állandó tartózkodásra engedélyt, nem foglaltatik benne ebben a számban.

A HAIFAI KATONAI PARANCSNOK MÉLTATJA A ZSIDÓ SEGÉDRENDŐR BATORSÁGÁT. Godwin-Austen tábornok, a Palesztinában állomásozó 8-ik angol divízió parancsnoka, inspekción látogatást tett Ejn Hasofetben, Mismar Haemekben és Kfar Jehosuaiban, az ottani zsidó segédseregével. Ejn Hasofetben a tábornok fogadta a zsidó segédsereg tisztelő felvonulását, majd hadgyakorlat formájában bemutatták a segédsereget, hogyan foglalják el a támaszpontokat hadállásaikkal. Mismar Haemekben a zsidó segédsereg felvonulása után a tábornok hosszasan elbeszélgetett Zalman Slavin zsidó kerületi parancsnokkal, akit nemrég magas kitüntetésben részesített batorságáért a főparancsnok. Kfar Jehosuaiban Árje Katz parancsnok vezényletével hadgyakorlatokat végzett a tábornok jelenlétében a zsidó rendőrség.

Godwin-Austen tábornok mindenütt a legnagyobb dicséret hangján nyilatkozott a zsidó rendőrség hősiességéről és példás fegyelmességéről.

ARAB ÁLLAMFÉRFIAK TALÁLKOZÓJA BEYRUTBAN. Jeruzsálemben tudni vélik, hogy Mahmud pasa egyiptomi miniszterelnök a közeli napokban Beyrutba utazik, ahol találkozni fog Nuri Said pasa iraki miniszterelnökkel és II. Feisal iraki királlyal, valamint más arab vezetőikkel. Az arab államférfiak, hír szerint, a palesztinai kérdéssel fognak tanácskozni.

Németország

„ZSIDÓ-OSZTÁLY” A BERLINI KÉMSZOLGÁLATI KÖZPONTBAN. A „Cajt” című londoni jiddis napilap jelenti, hogy a berlini központ kémszolgálati hivatalban „zsidó-osztály”-t állítottak fel, amely egyfelől a németországi, ausztriai, csehországi, szlovákiai és danzi zsidók, másfelől a külföldön élő zsidók magatartását figyeli. A náci ügynö-

köknek az a feladatuk, hogy megtudakolják azon zsidóknak neveit, címét és egyéb adatait, akik külföldön vezető szerepet játszanak a politikai, társadalmi és kulturális életben. Különösen fontos annak megállapítása, hogy ezek a zsidók milyen mértékben vesznek részt a német-ellenes bojkott-mozgalomban. A névsort és az adatokat a berlini Gestapo központjához küldik be, ahol feldolgozzák az anyagot és megjegyzésekkel látják el. Ezek a megjegyzések „utasításokat” tartalmaznak az illető egyének kezelésére vonatkozólag bizonyos pillanatokban.

Az utóbbi hetekben több németországi zsidót idéztek be a Gestapohoz, ahol be kellett mondaniok angliai, franciaországi, hollandiai, belgiami, svájci és észak- és dél-amerikai rokonainak neveit és adatait. Ezt a szolgálatot kiterjesztették a külföldi leve-

lezésre is. Azokat a zsidókat, akik külföldről kapnak leveleket, gyakran idézik be a Gestapohoz, ahol meg kell mondaniok, hogy milyen üzleti kapcsolatokat tartanak fenn a külföldön és kik a külföldi üzletfeleik. E levél-ellenőrzés következtében több zsidónak volt kellemetlensége.

AZ ANSCHLUSS ÓTA KÉTSZÁZEZER ZSIDÓ ÉS FELZSIDÓ VÁNDOROLT BE AUSZTRIÁBÓL. A Bécsben megjelenő „Weltblatt” statisztikát közli a zsidó kivándorlásról. Eszerint 1938. március óta 99.672 zsidó hagyta el Ausztriát. 20.677 emigráns Észak-Amerikába, 6327 Dél-Amerikába, 6194 Palesztinába, 2404 Közép-Amerikába, 6560 Dél-Afrikába és 1498 Ausztráliába vándorolt. Nem foglaltattak benne ebben a számban azok a zsidók, akik magánszemélyek segítségével hagyták el Ausztriát, sem a kivándorolt fél- és negyedzsidók. Illetékes becslések szerint az Anschluss óta összesen 200 ezer zsidó, fél- és negyedzsidó hagyta el Ausztriát.

A Times bécsi tudósítója arról értesül, hogy munkás-híány következtében árja vállalatok engedélyt kaptak arra, hogy zsidókat alkalmazzanak.

Cseh protektorátus

A prágai zsidó hitközség elnöke Londonban

Dr. Emil Kafka, a prágai zsidó hitközség elnöke és a cseh- és morvaországi zsidó hitközségek legfelsőbb tanácsának tagja, Londonba érkezett, ahol a cseh protektorátusban élő zsidók kivándorlásának problémáiról folytat tárgyalásokat a vezető zsidó testülettel. Ezt megelőzőleg Párizsban tárgyalt a Joint vezetőivel, valamint a HICEM emigrációs szervezet képviselőivel. Párizsban dr. Kafkát fogadta báró Robert Rothschild is.

ZSIDÓ KIVÁNDORLÁSI IRODA PRÁGÁBAN A GESTAPO ENGEDÉLYEVEL. A Gestapo engedélyt adott egy zsidó kivándorlási hivatal felállításához, amelynek két különböző ügyosztálya van: a Palesztina Hivatal és a zsidó hitközség kivándorlási hivatala. Az utóbbinak hasonló a hatásköre, mint a német zsidók birodalmi szövetségének, vagyis jogában áll tárgyalásokat folytatni külföldi kormányokkal és intézményekkel, zsidó kivándorlás kérdésében. A Gestapo engedélyt adott dr. Franz Weidmannak, a prágai zsidó hitközség főtitkárnak, hogy Bécsbe utazzon, az ottani zsidó kivándorlási hivatal szervezetének és munka-módszerének tanulmányozása céljából. A prágai kivándorlási hivatal fiók-irodát állít fel Brünneben, amely morvaországi zsidók kivándorlási ügyeivel fog foglalkozni.

A prágai kerületi cionista bizottság ülésén a Palesztina Hivatal vezetője bejelentette, hogy a közeli hetekben 1100 csehországi zsidó vándorol ki Palesztinába.

Svájc

AZ ÁLTALÁNOS CIONISTÁK B) CSOPORTJÁNAK VILÁGKONFERENCIÁJA. Az általános cionisták B) csoportja augusztus 14-15-re Genfben hívta össze világkongferenciáját. A megnyitó beszédet M. M. Ussiskin fogja tartani. A különböző kérdésekről dr. Emil Schmorak, a cionista exekutív tagja, J. Supraski és dr. I. Schwarzbart, a csoport elnöke tartanak előadást. A napirenden a 21. cionista kongresszus, a többi csoportokkal való kapcsolatok, a jövőben cionista exekutívában való részvétel kérdései szerepelnek.

Litvánia

A LITVÁN ZSIDÓSÁG TILTAKOZASA A BEVANDORLÁSI TILALOM ELLEN. A litván főbíránatus és a cionista szervezet vezetősége közös táviratot intéztek Chamberlain miniszterelnökhöz, amelyben tiltakoztak a zsidó bevándorlás leállításá ellen.

Jugoszlávia

A JUGOSZLAV ZSIDÓSÁG DELEGÁCIÓJA A JEWISH AGENCY ÜLÉSSZAKÁN. A jugoszláv zsidóságot a Jewish Agency genfi ülésén dr. Bukics Piade fogja képviselni. Dr. Piade a Bné Brit páholyok elnöke és a belgrádi szefárd zsidó hitközség volt elnöke. Pótdelégátusok: Heinrich vezérigazgató Zágrábról, I. R. Bernard Robicsek, a pénzügyminisztérium vezérigazgatója és Mika Efraim, a Keren Hajjeszod belgrádi kura-toriumának elnöke.

A Koppenhágában tartott nemzetközi női

kongresszuson résztvett a jugoszláv küldöttség tagjaként Palina Albala asszony, a ismert esszé író és a belgrádi szefárd hitközség elnökének felesége.

Belgium

ANTWERPENBEN TARTJAK AZ IFJUSÁGI ALLIJA 3-IK VILÁGKONFERENCIÁJÁT. Az ifjúsági allija 3-ik világkonferenciáját Antwerpenben tartják, szeptember 2-ikától 5-ig. A konferencián résztvesz a mozgalom vezetője, Miss Henriette Szold is. A konferencia napirendjén az ifjúsági allija öt éves fennállás tanulságainak megvitatása, valamint az átképzési telemek kérdése fog szerepelni. A konferencián számos delegátus vesz részt Amerikából, Palesztinából, Angolországból, Dél-Afrikából, Hollandiából és a közép-európai országokból.

Emigránsok, menekültek

AZ ANGOL BELÜGYMINISZTER KÖZÖNYETET MOND ROOSEVELTNEK A WASHINGTONI MENEKÜLTÜGYI KONFERENCIA ÖSSZEHÍVÁSÁÉRT. Lapunk tegnapi számában hírt adtunk arról, hogy Roosevelt elnök szeptember hónapra menekültügyi konferenciát hívott össze a Fehér Házból. Ezzel kapcsolatosan közlik, hogy Sir Samuel Hoare, az Egyesült Államok képviselője és az államközi bizottság alelnöke, Myron C. Taylor által a Claridge hotelben adott díszbened beszédet tartott, amelyben köszönetet mondott Roosevelt elnök nem kezdeményezéséért. Remélem, — mondotta az angol belügyminiszter, — hogy államaink közös erőfeszítése, ha nem is fogja teljesen eltüntetni a világból a modern civilizáció egyik legnagyobb tragédiáját, de jelentős mértékben csökkenteni fogja azt. Nem szabad megengedni a menekültügyi kérdés megoldásának vég nélküli elodázását. Ez a kérdés nem évek, hanem hetek problémája, — fejezte be beszédét a belügyminiszter.

Belecsapott a villám a zsúfolt nagyváradi villamosba. Nagyváradról jelentik: Kedden este Nagyváradon is hatalmas erejű felhőszakadás volt és a villám belecsapott egy zsúfolt villamosba. A Rulikovszky-temető előtt nagy csoport várakozott a villamosra. Valamennyien egy temetésen vettek részt és amikor megérkezett a D-kocsi, a várakozók valóságos megröghantáltak, mert közben megkezdődött a felhőszakadás. A kocsit zsúfolásig megtöltötték a felszállók, sőt, sokan le is maradtak róla. A vezető éppen meg akarta indítani a villamoskocsit, amikor egyszerre hatalmas csattanás hallatszott és a következő pillanatban az utasokkal telt kocsi hátsó része füstbe borult. Az utasok között nagy rémület tört ki és mindenki a kijárat felé igyekezett, hogy a villamos a belecsapott villám magasfeszültségű árammal telítette. Izgalmas jelenetek közepette, végre kiürült a villamoskocsi és az utasoknak az izgalmon kívül semmi komolyabb bajuk nem történt. — Nagyváradon és Biharmegyében egyébként szerdára virradó éjszaka a hőmérséklet gyorsan és erősen lehült.

Newyork, július fogása szerint csúsa a világbéke fr európai háború oszthatatlan vil hogy legyen R szerint az Egyesü nak célja. Az elnö fogással, mely sz mokat nem kell, államok békéje, konfliktusa. Meg Anglia és Francia tása fékezte az és a Német Birod És ha az amerika zet nyújtott voing sainak erősödésé ha a diktátorok fegyverrel és nye háború esetén a akkor hamarosan val való fenyeget rolásnak és megf

„Az amerikaiak

tet Roosevelt el

Franciaország leg

létünket, de még

lenségünket és sz

né.”

„Ha Európában

lomra kerülne, ak

számos német: és

tyosítaná az ang

művelődési tulsly

„A Fehér Házb

származásu elnök

lyét német és olas

Ez belső összetűzé

idézne elő, ami az

dat halálát jelent

— Ezért tehát

kiállt a demokrá

és erkölcsi megseg

lett és mint a ser

tenfele, szembefo

amely ellenzi ezt a

nők nem rooseve

hanem az Egyesül

keit megvédeni tu

Céljának érdeké

politikáját jóváha

hez fordulni. Am

só időben megérez

ségét, erőteljes ag

tattak le a tömege

ujult erővel szük

vélemény kebelébe

sait.

A kongresszus

után az ellenzék

kult: Egyfelől Ro

ellenfelei, tehát a

a Roosevelt-ellen

lódás és a meggy

rulnak. Nem lehet

összes republikán

külpolitikáját, va

zékiség feltétlen

a nyitja azonban,

tán látják, misze

kájának jóváhagy

politikai helyzetén

publikánusok az

választások során

Rooseveltet és ez

politikáját sem t

Ugy az izoláló

ták a következő

Roosevelt politiká

Washington polit

ajánlotta, hogy a

lépjenek állandó

egyetlen idegen

2. Helytelen Ro

mintha az Egyesü

sa meg tudná ak

Amerika már mo

lalna, úgy kényte

nek összeomlása

nyersanyagon kiv

deni segítségükre.

3. Ugy az izolá

akat, akik külföla-
akran idézik be a
mondaniok, hogy
at tartanak fenn a
üzletfeleik. E le-
en több zsidónak

KÉTSZÁZEZER
VÁNDOROLT
megjelenő „Welt-
zsido kivándorlás-
s óta 99.672 zsidó
7 emigráns Észak-
erikába, 6194 Pa-
erikába, 6560 Dél-
alába vándorolt.
ebben a számban
ánszemélyek segit-
tát, sem a kivá-
k. Illetékes becslé-
óta összesen 200
redzsido hagyta el

ója arról értesül,
keztében árja vált-
arra, hogy zsidó-

ndonban

a jugoszláv kü-
Albala asszony, az
grádi szefárd hit-

RTJAK AZ IFJU-
ILÁGKONFEREN-
a 3-ik világkonfe-
artják, szeptembe-
án résztvesz a
s Henriete Szold
ndjén az ifjúsági
anulágainak meg-
pézsi telepek kér-
ferencián számos
nkából, Palesztina-
afrikából, Holland-
országokból.

nekültek

MINISZTER KÖ-
SEVELTNEK A
KULTÚGYI KON-
SAERT. Lapunk
ank arról, hogy
er hónapra mene-
t össze a Fehér
san közlik, hogy
sült Államok kép-
bizottság alelnöke,
Claridge hotelben
tartott, amelyben
sevelt elnök nemes-
em, — mondotta
— hogy államunk
a is fogja teljesen
modern civilizáció
táját, de jelentős
ja azt. Nem sza-
digyi kérdés meg-
zását. Ez a kér-
k problémája, —
yminiszter.

szufolt nagyvá-
ról jelentik: Ked-
talmas erejű fel-
belecsapott egy
likovszky-temető
ott a villamosra.
vették részt és
csi, a várakozók
ert közben meg-
A kocsi zsufo-
ók, sőt, sokan le-
ppen meg akarta
kor egyszerre ha-
és a következő
t kocsi hátsó ré-
között nagy ré-
kijárát felé igye-
dott, amikor ész-
belecsapott vil-
mal telítette. Iz-
végre kiürrült a
k az izgalom ki-
nem történt. —
ében egyébként
ömerséket gyor-

Roosevelt harca a semlegesség ellen

Ha Európában a német hegemonia uralomra kerülne, Amerikában is felszínre kerülne a német-olasz szellem

Newyork, július 27. Roosevelt elnök fel-fogása szerint csupán Amerika nyílt kiállá-sa a világbeke frontja mellett képes az új európai háboru kitorését elhárítani. Az oszthatatlan világbeke — ime ez kell, hogy legyen Roosevelt elnök véleménye szerint az Egyesült Államok külpolitikájá-nak célja. Az elnök szembeszáll azzal a fel fogással, mely szerint az Egyesült Álla-mokat nem kell, hogy érdekelje a többi államok békeje, vagy esetleges háboru konfliktusa. Meggyőződése szerint csak Anglia és Franciaország szulárd magatartá-sa fékezte az utóbbi időben Olaszország és a Német Birodalom hódítási szándékait. És ha az amerikai kongresszus szabadke-zet nyújtott volna neki, ez a béke kilátá-sainak erősödéséhez vezetett volna. Mert, ha a diktátorok tudnák, hogy Amerika fegyverrel és nyersanyaggal segíti majd háboru esetén a demokratikus hatalmakat, akkor hamarosan végeszakadna a háboru-val való fenyegetőzésnek, valamint a zsa-rolásnak és megfélemlítésnek.

„Az amerikaiak ne feledjék, — emlékez tet Roosevelt elnök — hogy Anglia és Franciaország legyőzötése, a mi gazdasági létünket, de még inkább nemzeti függet-lenségünket és szabadságunkat fenyegeté-né.”

„Ha Európában a német hegemonia ura lomra kerülne, akkor az Amerikában élő számos német és olasz kisebbség elhomá-lyosítaná az angol-szászok politikai és művelődési tulsulyát.

„A Fehér Házban német, vagy olasz származásu elnök ülne és amerikaiág hely-lyét német és olasz doktrinák vennék át. Ez belső összetűzéseket, sőt polgárháborut idézne elő, ami az amerikai nemzeti öntu-dat halálát jelentené.”

— Ezért tehát Roosevelt elnök nyíltan kiállt a demokrata nagyhatalmak anyagi és erkölcsi megsegítésének gondolata mel-lett és mint a semlegesség határozott el-tenfele, szembefordult a kongresszussal, amely ellenzi ezt a politikát. Roosevelt el-nök nem roosevelti külpolitikát követel, hanem az Egyesült Államok felsőbb érde-keit megvédeni tudó politikát.

Céljának érdekében Roosevelt kész a politikáját jóváhagyó tömegek segítségé-hez fordulni. Am az izoláció hívei az utol-só időben megérezvén felfogásaik gyenge-ségét, erőteljes agitációs kampányt foly-tattak le a tömegek között és így ma meg-újult erővel szükséges propagálni a köz-vélemény kebelében Roosevelt elgondolá-sait.

A kongresszus június 30-i szavazása után az ellenzék a következőképpen ala-ult: Egyfelől Roosevelt elnök politikai ellenfelei, tehát a republikánusok, akikhez a Roosevelt-ellenes demokraták, az izolá-lódás és a meggyőződéses pacifisták járulnak. Nem lehet azt mondani, hogy az összes republikánusok ellenzik Roosevel-t külpolitikáját, vagy azt, hogy ez az ellen-zékiség feltétlen volna. Nem. A dolognak a nyitja azonban, hogy ezek a körök tisz-tán látják, miszerint Roosevelt külpoliti-kájának jóváhagyása egyet jelentene bel-politikai helyzetének erősítésével. A re-publikánusok az 1940-ben tartandó elnök-választások során megakarják buktatni Rooseveltet és ezért nem hajlandók kül-politikáját sem támogatni.

Ugy az izolálódás hívei, mint a pacifis-ták a következő érvek sorozatátják fel Roosevelttel politikájá ellen:

1. Roosevelt külpolitikája megtagadja Washington politikai hagyatékát, aki azt ajánlotta, hogy az Egyesült Államok ne lépjenek állandó politikai szövetségre egyetlen idegen hatalommal.
2. Helytelen Rooseveltnak az a nézete, mintha az Egyesült Államok állásfoglalá-sa meg tudná akadályozni a háborut. Ha Amerika már most kötelezettségeket vál-lalna, ugy kénytelen volna szövetségesei-nek összeomlása esetén fegyvereken és nyersanyagokon kívül emberanyagot is küldeni segítségükre.
3. Ugy az izoláció hívei, mint a pacifis-

ták azt állítják, hogy Angliának semleges-nek kell maradnia az európai hatalmak közötti összecsapásokban, mert a közöt-tük fennálló konfliktusok évszázadosak és kívül esnek Amerika érdekkörén. Rooseveltt, mondják ezek a körök, a fran-cia és az angol propaganda áldozata lett és nem tud szabadulni családjának euró-pai örökségétől.

4. Az igazi amerikaiak nem tartoznak semmivel sem Angliának, sem Franciaor-szágnak, még kevésbé Németországnak, vagy valamelyik más hatalomnak. Még ha az európai államok valamelyike a harcok során eltűnne, Amerikának akkor is az lenne a feladata, hogy távolartsa magát a zürzavartól és hogy békésen dolgozzék az emberi civilizáció megmentéséért, mely „hanyatlóban van Európában.” Ezekhez az érvekhez adják azután Amerika előnyös földrajzi helyzetét, amely mentesíti bár-mely támadás veszélyétől. Szerintük a két óceán vizeitől mosott kontinens védve van minden ellenségtől.

„Siesta Pansio“ Lacul-Roşu (Gyilkostó) Jud. Ciuc
Gyönyörű fekvés, komfortos terraszos szobák, fürdőszobák, hideg-meleg folyóvíz, kitünő konyha. Bérlo: Weinstein Eduardné

Királyi rendelet törvény módosította az állampolgárság elvesztéséről és elnyeréséről szóló törvényt

BUCURESTI, július 27. *Öfelsége II. Károly király tegnap igen fontos rende-lettörvényt irt alá, amelyet Iamandi Victor igazságügyminiszter nyújtott be. A rendelet törvény szerint módosították a román állampolgárság elnyeréséről és elvesz-téséről szóló törvényt. A módosítás szerint elvesztik román állampolgárságukat mindazok, akik azért hagyják el az országot, hogy kivonják magukat katonai kö-telezettségeik alól és elvesztik állampolgárságukat azok is, akik tiltott módon lé-pik át a határt. Végül egy utolsó határidőt ad a rendelet törvény az állampolgár-sági lista fel nem vett lakosok jelentkezésére. A rendelet törvény a Monitorul Oficial július 27-i számában jelent meg.*

A gyermeknek van igaza, ha egyes ételeket nem eszik!

Egy amerikai orvos hat éves kísérlete tizenöt gyermekkel

Newyork, július 27. Dr. Clara M. Davis, az Illinois állambeli Winnetka gyermekkorházá-nak főorvosnője nagy feltűnést keltő előadást tartott a kanadai orvosegyesület legutóbbi nagygyűlésén. A gyermekorvos több éven át végzett kísérletei alapján arra a megállá-pításra jutott, hogy nem szabad a gyermeket evésre kényszeríteni és nem kell erőszakolni olyan ételeket, melyeket a gyermekek nem szeretnek, hanem a gyerekekre kell bízni a kosztjuk megválasztását, mert ők tudják legjobban, hogy mire van szükségük és mi tesz jót nekik.

Dr. Clara M. Davis előadásának szürke volt a címe: Kisgyermeknek maguk által vá-lasztott diétájának eredményei címmel adott elő, azonban maga az előadás annál érdeke-sebb volt. Az amerikai orvosnő elmondotta, hogy hat év előtt Winetkában összeváloga-tott tizenöt gyermeket, akik közül öt norma-lis volt, öt azonban angolköros, öt pedig igen rosszul táplált. A gyerekek számára az orvos nő dus ételapott állított össze és mindenki azt evett, amit akart.

Kiderült, hogy a gyerekek nagyon is jól tudták összeállítani a menüjüket és miután csupa olyan ételt kértek, amit szerettek: egyszerű étvágyal ettek és remekül fejlőd-tek. Soha semmi bajuk nem volt a gyomruk kal és még csak hashajtóra sem volt szükse-gük. Egészen meglepő eredménye volt a ki-sérletnek az, hogy hat esztendő alatt a tizen-öt gyermek közül soha egynek sem volt gyom-morrontás. Az angolköros gyereket, akik maguk vá-logatták össze a kosztjukat, a hat esztendő

Ezek azok az érvek, amelyeket az izo-láció hívei felsorakoztatnak abban a nagy harcban, amely most az Egyesült Álla-mokban a semlegesség, vagy a beavatko-zás kérdése körül folyik.

A június 30-i szavazás részben korlá-tozta a fegyverszállítási tilalmat és már a tény arra mutat, hogy Amerikában a mérleg a demokráciák felé hajlik el. Roosevelt elnököt azonban ez az ered-mény nem elégti ki. Felfogásainak teljes győzelmét óhajtja. Világos és határozott állásfoglalást akar a demokráciák érdeké-ben, követeli, hogy az Egyesült Államok tiltan csatlakozzanak azoknak a front-jához, akik a rend visszaállításáért har-colnak a világban és akik megvetik az erő szaktot és a fenyegetéseket. Az idő fogja eldönteni, hogy kié lesz a végső győzelem.

Dr. Clara Davis előadása az amerikai tu-dományos világban nagy feltűnést keltett. Az orvosok igen tekintélyes része már idáig is azon a nézeten volt, hogy helytelen a gyere-keket rákényszeríteni olyan ételek fogyasztá-sára, amelyektől húzódoznak, azonban az ame-rikai orvosnő hat éven át folytatott kísérle-tei szolgáltattak első ízben tudományos bizo-nyítékot ennek az elméletnek helyességére.

Néhány nap múlva indul az ideai csillagtúra a Kadimának

Hosszas előkészületek és tanácskozások után az idei zsidó turistatalálkozó a meg-valósulás stádiumába közeledik. Egy pár nap múlva, augusztus hó 6-án délután 6 órakor a Bucegi hegységben fekvő Pestera barlang előtt fel fognak tűnni a különböző utakon ér-kező zsidó turisták, hogy az év legszebb turistatáborát lebonyolítsák. Az er-délyi zsidó turizmus történetében ez a máso-dik csillagtúra hatalmas értékkel bír. Fok-mérete ez, hogy egy év óta mennyit fejlő-dött a sportnak ezen gyönyörű ága és hogy milyen eredményre volt annak a sok propa-gandának, tanításnak és gyakorlati utmuta-tásnak, amely azt célozta, hogy a turizmust is, mint a többi zsidó sportágakat széles népi alapra helyezze és benne átöljele a zsidó fia-talság és sportolnivalyok minden rétegét.

Már tavaly is, amikor az első csillagturát a temesvári Kadima Sportegyesült turista-szakosztálya megrendezte, felejthetetlen lát-vány és érzés volt a turistatalálkozó. A Bu-cura tónál történt a Retvezát egyik legszebb helyén. A tónál sírú kód üledéket le és hi-deg szél fújta az égbenyuló bérceket. A tó felett a Peleaga csuca komor felhőbe ta-karózva gubbasztott. És ezt a csendet, amely a természet monumentálisát jelképezte, egyszerre zaj verte fel. A Balea mende-k-ház felől megérkezett a Temesvárról indulók csapata. Délelőtt tizenegy óra lehetett. Vi-dám zsidó énekszóval jöttek és nem látszott meg rajtuk a két napos nehéz tura fáradt-sága, amelyet meg kellett tenniük a Bucura tóhoz. Alig, hogy megérkeztek a Curmătura Bucurii-n, a Bucura tó ellenkező oldalán vi-dám hall-hó hangzott. A nagy messzeségből is fel lehetett ismerni a másik oldalon érkező résztvevők csoportját. Egy félóra telt el, amíg leereszkedtek és frissen, vidáman, test-vériesen átölelték a rájuk várakozó turista-testvéreiket. Zászlócsere, üdvözlő levelek át-adása, ének, majd a résztvevők elhelyezked-tek a Bucura tóból kimerészkedő bérctömbö-kön és a fényképezőgépek kattánása képen is örökre megörökítette a találkozást. Azó-ta egy év telt el. De mintha már százezer éve tradíció volna ez a találkozás, ugy vá-rnak a már résztvevők és a még résztvevő-dők az ideai csillagtúra is. Uj turista-testvére-ket megismerni, résztvenni egy felejthetelen turista-élmény átélésében és mindezt olyan környezetben, amely a legdrágább a turis-táknak: zsidók között.

Az ideai turistatalálkozó is a legszebb re-ményekre jogosít. Nincs Erdélynek egyet-len zsidó közülete, amely meghívást ne ka-pott volna erre a találkozóra. És a rendező egyesület reméli is az erdélyrezi Makkabi szövetséggel együtt, hogy az ideai találkozás messze felülmulja a tavalyit. Jelentkezni a találkozóra lehet fő hó 31-ig, vagy az erdélyi összes zsidó sportegyesüle-teké, vagy a rendező egyesület csillagtúra biztosánál: Ehrenfeld László, Timisoara I., Banca Timisoarei.

— Megmérgezte magát egy kolozsvári ur-asszony. Tegnap este fél 8 órakor az V. ke-rületi rendőrség értesítette a mentőket, hogy Bokocsi Julia 33 éves uriaszony Motilor-ucca 86. szám alatt levő lakásán öngyilkossá-got kísérelt meg. A mentőállomásról Arica-nu dr. szolgálatos orvos szállott ki a helyszí-nre és elsősegélyben részesítette az eszmélet-len asszonyt. Bokocsi Julia nagybömmennyi-ségi szommalin-oldattal mérgezte meg magát mint azt az eddigi vizsgálat megállapította — családi okok miatt. Hála a gyors orvos beavatkozásnak, az öngyilkosjelölt már tul van az életveszélyen. Az V. kerületi rendő-rség az ügyben továbbfolytatja a vizsgálatot az öngyilkossági kísérlet körülményeinek pontos megállapítására.

HIREK

Bleriot

Három év múlt annak, hogy Bleriot francia repülő először repülte át a La Manche csatornát.

Boldog béke népsugara ragyogtak akkor az európai népek fölött, a nyár nyugalmát nem zavarták a világpolitikai és borulatából ki-kivillanó villámok és Bleriot nagy teljesítménye nemcsak Franciaországot töltötte el boldog meglepéssel, hanem az egész civilizált európai emberiség is úgy érezte, hogy a technikai haladás útjából elvárult minden akadály és az ember, aki legyőzte a levegő ellenállását, rövidesen nemcsak a földnek, hanem az égnak, sőt önmagának is ura lesz.

Három év telt el azóta és ez a nagy büszkeség, a reményesség ez a szárnyalt teljessége a semmibe foszlott.

Az ember tényleg meghódította a levegőt, legyőzte az elemek ellenállását, minimumra csökkentette a földrészek közötti távolságokat, de e roppant teljesítmények mellett olyan újkeletű borzalmakat zúdított a világra, amelyek színe teljesen megsemmisítették ezt a boldog hitet, hogy a civilizáció fejlődésével egyidejűleg az emberi lélek és az emberi szellem fejlődése is lépést fog tartani.

Alig hét év telt el Bleriot nagyszerű teljesítménye után s a levegő büszke gépmadarai, amelyeket feltalálói arra szántak, hogy az emberiség boldogulását segítsék elő: halált osztó gépszörnyetegekké alakultak át, amelyek a világháború négy éves vérvízárában a pusztítás és rombolás újabb eszközei lettek az elvadult emberi természet kezében.

Csaknem három évtized telt el, míg Bleriot első nagystílusú teljesítménye után Lindbergh eredetileg átrepülte az óceánt, s most, Bleriot nevezetes repülése után harmadik évvel, már rendszeres légijárat szervezésén fáradoznak Amerika és Európa között és az egyes országok és kintinensek repülőgépei órák alatt röpködnek az utasokat olyan távolságokra, amelyeknek eléréséhez három évtizeddel ezelőtt, még a leggyorsabb hajókon és a leggyorsabb vonatokon is, napok, sőt hetek kellettek.

Am az emberi ész eme dicsőséges erejét napjainkban még sokkal sülybbs homályba vonja az erkölcsi elfajulásnak mérték-telensége, mint a világháború idején.

A repülőtechnika szédületes fejlődésén ment át Bleriot és Lindbergh repülése óta, de ez a fejlődés nem az életet, nem a boldogságot, nem az ember magasabbrendű hivatásának büszke öntudatát szolgálja, hanem a poklok démonait ébresztgeti és egy szörnyű kataklizma borzongató árnyait festi az európai, illetőleg a fehér civilizáció falaira.

A világ minden országában, Európában, Ázsiában és Amerikában egyaránt, hadi-repülőgép-gyárak százai épülnek és ezekben a gyárakban munkások ezrei olyan repülőgépeket gyártanak, amelyeknek hivataluk nem az, hogy az emberek sokaságát a számukra még ismeretlen országok épéseivel, kulturális és civilizatórikus értékeivel ismertessék meg, hanem ellenkezőleg az, hogy egy kiróbbanó kataklizma esetén városokat pusztítsanak el, agyok, asszonyok és gyermekek életét dobják oda a legszörnyűbb pusztulás Moloch-jának.

Ez a gondolat, ez a tudat sűrű és bántó árnyat vet arra a fényre, arra az eredményre, amelyre a nagy francia repülő teljesítményének 30-ik évfordulóján ünnepi hangulatban gondol a civilizált emberiség.

S talán maga Bleriot is, ha élne, fanyar utóizzal és megdöbben lélekkel emlékezne vissza saját nagy teljesítményére, amelyet önzetlen szívvel és hősiesség akarattal az emberiség ajándékaként szánt s amelyből — valami előre nem látott átok és ígéret folytán — a Danaosok kártékony ajándéka lett.

Mégis megértjük a francia népet, mely hálával és szeretettel adózik Bleriot emlékének. Hiszen Bleriot szándéka tiszta volt és legkevésbé ő tehet róla, ha nagy teljesítményéből nem csupán áldás és előny fakadt, hanem a pusztítás fokozásának lehetőségé is.

A semmitűszék is jóváhagyta a hóstáti rablógyilkos halálos ítéletét

Szökési kísérlete óta külön cellában, állandóan megvasalva őrizték Govort. Ha az Uralkodó elutasítja a kegyelmi kérvényt, már szombaton sor kerülhet a kivégzésre

A nagyenyedi fegyház udvarán lövik agyon Govort Pált

Cluj, július 27. Néhány hónappal ezelőtt a kolozsvári büntetőtábla mondotta ki az új büntetőtörvénykönyv alapján polgári perben hozott első halálos ítéletét. Mint még emlékeztet, a büntetőtábla dr. Predovicu-tanácsa golyóaltal halálra ítélte Govort Pál szilágymegyei alsósopori születésű, 53 éves ismert csavargót, aki a múlt év októberében előre megfontolt szándékkal meggyilkolta és kirabolta őz. Kilin Mihályné dugaszdag hóstáti háztulajdonosnőt. Govort Pál felfolyamodást terjesztett a semmitűszékhez s enyhébb büntetést kért azzal az indoklással, hogy nem volt szándékában Kilinnét meggyilkolni s a fejszét, amellyel a gyilkosságot elkövette, csak azért vitte magával, hogy áldozatát pénzének átadására kényszerítse.

A semmitűszék a napokban foglalkozott Govort Pál ügyével s változatlanul helybenhagyta a kolozsvári büntetőtábla ítéletét. Az erről szóló végzés tegnap megérkezett a kolozsvári ügyészségre s Voda Stefan dr. szolgálatos ügyész közölte Govorttal az ítélet tartalmát. Amikor az ügyész ahhoz a részhez ért, amely megerősíti a halálos ítéletet, Govort ajátan zuhan a padlón végig. Mikor magához tért, kérte, hogy küldjenek hozzá papot, mert könnyíteni akar a lelken s védőjét. Bartha Ignác dr.-t megbizta, hogy terjesszen nevében kegyelmi kérelmet az Uralkodó elé.

Az ügyészség Gherman Liviu görögkatolikus lelkész kérette a halálraítelt cellájába s a lelkész a szerdai nap folyamán többször is meglátogatta Govort. Ugyancsak szerdán megszerkesztették a kegyelmi kérvényt is, amelyre esetleg már pénteken megérkezhet az Uralkodó válasza. Ha a válasz elutasító lenne, a hóstáti rablógyilkost szombaton reggel agyonlövik. Govort Pált egyébként csütörtökön hajnalban erősen megvasalva, külön rabszállító kocsiában átszállították a kolozsvári

— A kenti hercegi pár Párizsban. Párizsból jelentik: A kenti herceg és felesége tegnap este hat órákor érkezett meg a le-bourgeti repülőterre. Az angol hercegi pár két napig marad a francia fővárosban.

— Rejtélyes háttérű gyilkosság Budapesten. Budapestről jelentik: Rejtélyes háttérű gyilkosság történt tegnap a magyar fővárosban, a Hársfa uca 27. szám alatti bérház második emeletén. A bérház lakóit az egyik második emeleti lakásból, amelyet Nagy Ferenc női szabó bérelt, revolverlövések riasztottak meg. Az összesereglett érdeklődőknek Nagy Ferenc felesége, Gömöri Margit női szabó, kétségbeesve beszélt el, hogy férje revolverrel öngyilkosságot követett el. Az asszony ezt az állítását a kiszállott rendőri bizottság előtt is fenntartotta. A vizsgálóbíró előtt azonban, annak keresztkérdéseire beismerte, hogy férjét forgópisztollyal ő maga lötte agyon. A vizsgálat adatai szerint a házaspár között régebb óta családi viszályok voltak napirenden és a gyilkosság is valószínűleg erre vezethető vissza. Az ügyészség a férjgyilkos asszonyt előzetes őrizetbe vette.

Comunitatea Ort. Izr. Viseul de Sus

אנקורו אויך דיין

דיא ארטהאדאקטישע קולטורגעמינדע אבער-ווישא זוכט איינען סיטיגען דיין דער פאן 3 בעקאנטע רבנים התרה הראה האם אין אפערטע צו בעמערקען פאמיליערע לאגע אונד אלטער-וויא אויך אנאגע דער ביהעריגען טאטיקייט-שפעצן ווערדען נור דען אקצעפטערטען פער-גיטעט. געהאלט לויט איבעראיינקאממען.

Adresse: Kaufmann Ignatiu presedinte Viseul de Sus.

ügyészségi fogházból a nagyenyedi fegyházba s — ha sor kerül rá, — minden valószínűség szerint itt fogják a halálos ítéletet végrehajtani.

Munkatársunk érdekes beszélgetést folytatott Bartha Ignác dr. képviselővel, a halálra ítélt rablógyilkos hivatalból kirendelt védőjével. Bartha dr. elmondta, hogy Govort tegnap óta szótlanul, magabiztosan ült cellájában s a hozzáintézett kérdésekre csak alig válaszolt. Amikor Bartha dr. felkereste, hogy a kegyelmi kérvény ügyét megbeszélje vele, egykedvűen kijelentette, hogy a kérdés indokolását az ügyvédre bizza. A lelkész közbelépésére végül mégis tollbamondta a kegyelmi kérelmes vázlatát s elmondotta, hogy szülei már gyermekkorában meghaltak, elhagyott csavargóként nőtt fel, akire senki sem volt gondja s a maga erejéből tanult mesterséget, végigküzdötte a világháborút, de egyik utódállamban sem sikerült állampolgársági jogot nyernie s két évtizeden át kallódott egyik országból a másikba. A nélkülözések vitték a bünbe s nem akarta Kilinnét megölni. Életfogytiglani kényszer munkát kért a halálbüntetés helyett.

Govort egyébként perének tárgyalása óta külön cellában, állandóan megvasalva őrizték s mióta egy alkalommal szökést kísérelt meg, csak a legszükségesebb ruhadarabjait hagyták meg. Egy alkalommal ugyanis valamilyen eszközzel, amiről nem volt hajlandó felvilágosítást adni, átvágta a lábára csatolt acéلبلنצset s csak az örök éberségnek mulott, hogy nem szökhetett ki a cellából.

A halálraítelt rablógyilkosnak különben csak egyetlen látogatója volt, aki minden héten cigarettát s különböző apróságokat vitt be neki. Az a Dragalina uti uccalány, akivel együtt költözték el a Kilinnétől rabolt százhatvanezer lejt.

— Széleskörű kegyelmi javaslatot dolgozott ki a nemzetvédelmi minisztérium a katonai törvényszék elíteltjei számára. Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium dekrétumot dolgozott ki, amely széleskörű kegyelmet nyújt a katonai törvényszék elíteltjei számára.

— Légvédelmi gyakorlatok Berlinben. Berlinből jelentik: Szerdán légvédelmi gyakorlatok kezdődtek meg a német fővárosban. A gyakorlatok három napot fognak tartani.

— Szombat a „Sináj” egyesület javára. A kolozsvári Talmud Tóra „Sináj” egyesület, mint minden esztendőben, ezidén is „Wöszchanan” szombatján, amikor a Szentírás he-tiszakaszából felolvassák a Tízparancsolatot, ugynevezett „Sináj”-szombatot rendez. Az egyesület vezetősége ezúton is föl hívja tagjait és a hittestvéreket, hogy a Sináj céljaira minél tekintélyesebb összegeket adományozni sziveskedjenek. Egyúttal aeri ariá hittestvéreket, akik nem járulhatnak a Tóra elé, hogy fogadják szivesen az egyesület embereit és támogassák képességeik arányában a szent ügyet.

— Követte a tengerbe fulladt férjét a halálba a chisinaui uriaszony. Chisinauból jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt a budachi tengeri fürdőn. Pecus Alexandru, a „Pomana” borszövetkezet elnöke, a tengerre ment fürödni és messze eluzott a parttól, miközben görcsöt kapott és nem tudott visszautazni. A szerencsétlen ember segítségért kiabált, de mire a mentőbarkával odaértek, eittunt a hullámok között. Néhány órával később holtestként a hullámok a partra vetették. A hatóságok Pecus felesége előtt titokban akarták tartani a szerencsétlenséget, azonban az egyik szemtanu tudtára adta a szerencsétlen asszonynak a történetet, mire az hazaszaladt, elővette férje revolverét és föbelötte magát. A szerencsétlen asszony azonnal meghalt. A kettős tragédia Chisinauban nagy részvétet keltett.

— Öfelsége hajókirándulásra utazott. Bucurestiből jelentik: A királyi udvar marsalli hivatala az alábbi közleményt adta ki: Július 26-án 13 órákor Edvin Craioceanu tábornok, állami vezérelőnőr letette hivatali esküjét, Öfelsége II. Károly király előtt. Az esküföleténel jelen volt Calinescu Armand miniszterelnök is. Ugyanezen a napon 21 órákor Öfelsége, a király felszált a királyi „Lucafarul” jachtra és üdülő kirándulásra ment.

— MEGKEZDÖDTEK SINAIÁBAN A ROMÁN-MAGYAR KERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK. Bucurestiből jelentik: Ma megkezdődtek Sinaiában a román-magyar tárgyalások csere- és fizetési egyezmény kötése érdekében. Az Argus szerint a román delegáció tagjai tegnap érkekezletet tartottak Bujoiu nemzetgazdasági miniszterrel, aki el látta őket a szükséges utasításokkal. Victor Bădulescu, azon román delegáció vezetője, amely Londonban tárgyal, tegnap jelentést tett Bujoiu miniszternek a tárgyalások eredményéről és a Romániának nyújtott 5.612.300 font-sterling kölcsön felhasználási feltételeiről.

— Aldetektívét föllet le a rendőrség. Aldetektívét föllet le a kolozsvári rendőrség bünyűi osztálya az éjszaka folyamán. Az ügy előzménye az, hogy az utóbbi hetekben nap-nap után tettek panaszt a központi rendőrségen és a kerületeken, hogy egy ismeretlen fiatalember detektívnek adva ki magát, esténként megállítja és igazolásra szólítja a mellékuccákon járókéló embereket. A bünyűi osztály nyomozást indított a titokzatos áldetektív leleplezésére és ennek során az éjszaka folyamán le is tartóztatták a szélhámost Székely József Brutarilor uca 3. szám alatt lakó fiatal foglalkozás nélküli férfi személyében. A letartóztatás éppen „munka” közben történt. Kihallgatásának befejezése után átadják a katonai ügyészségnek.

— Szélhámosnót fogott a kolozsvári rendőrség. Az utóbbi napokban a IV. kerülethez tartozó kocsmákban egy vidéki néni ke sorra jelentkezett, hogy neki nagyobb mennyiségű mustja és szilvapálinkája lesz eladásra, ennek fejében előlegül kisebb-nagyobb összegeket csalt ki. Az egyik Bulgária-telepi vendéglős előtt gyanusvá vált ez asszony és az esetet bejelentette a posztó rendőrnek, aki a nót bekiérszte a kerületi rendőrségre. Itt megállapítást nyert, hogy állítólag Kovács Juliánna gyulai 55 éves özvegyasszony, valószínűleg veszedelmes szélhámosóról van szó, mert az eddigi vizsgálát szerint sem szőlője, sem pedig szilvapálinkája nincs. Kihallgatása folyamatban van.

— Házasság. Katz Ilus Marghita és dr. Luttvak Emánuel Arad f. hó 30-án, déli 1 órákor tartják esküvőjüket Baia Felixen, a Restaurant Goldberger helyiségeiben, melyen rokonokat és ismerőseiket szivesen látják.

— Országőr-csoport látogatása Lengyelországban. Varsóból jelentik: Az Országőr-szervezet husztagu nő-csoportja ideérkezett. A küldöttség két napig marad a fővárosban, majd a Garczyn melletti katonai előkészítő munkatáborba meznak. Azután megint-gyják Gdyniát, Krakkót és Lemberget.

— Halálra ítétek Bécsben egy volt Hei-mwehr-tagot. Leipzigból jelentik: Az osztrák semmitűszék, amely a legfőbb birodalmi bíróság függvénye, megerősítette a Josef Fischerre, a volt osztrák Hei-mwehr tagjára kiszabott halálos ítéletet. Fischer Kalmbergben meggyilkolt volt egy nemzeti szocialistát.

— Eltemették a semmitűszék volt főelnökét. Bukarestből jelentik: A Bellu temetőben nagy részvét mellett temették el Oscar Nicolescut, a semmitűszék volt főelnökét. A temetésen résztvettek a fővárosban tartózkodó összes bírák. A gyászbeszédet Radulescu Andrei, a semmitűszék főelnöke mondotta.

— Raven Hart, aki csónakján már bejárta a világ összes nagy folyóit, Romániába érkezik. Londonból jelentik: Raven Hart, aki behajózta már Európa, Ázsia, Afrika és Észak-Amerika összes nagy folyóit, augusztus 1-én Lengyelországból jövet a Dnyeszteren Romániába érkezik. Raven Hart egy hónapot tölt Romániában és ez idő alatt anyagot gyűjt cikkei és könyve számára. Raven Hart be fogja járni csónakjával a román folyóvizeket is, amivel a külföldi figyelmét az itteni hajózási viszonyokra akarja felhívni.

EGYESÜLETI ÉLET

— Kirándulás Hátszegrre. A Barisszia-Habonim kellő számu jelentkező esetén vonatos kirándulást rendez Hátszegrre személyvonattal, külön Pullman-kocsival f. hó 30-án. Indulás szombaton éjjel 1.18-kor, érkezés Hátszegrre reggel 9-kor, visszaindulás vasárnap este 10.32-kor, érkezés Kolozsvárra reggel 6.55-kor. Jelentkezni lehet péntek estig a Barisszia irodájában, Str. Memorandului 13. I. em. délelőtt 10—1-g, valamint délután 5—8-ig, továbbá az Ideal-szalóban, I. G. Duca 2.

King-ors

A világ közvéleménye

széssel figyelt fel a King különösen akkor, amikor a „gyanujának” a titokzatos Stephen King néven van az angol költő Németségában, ahol annyira érzik és értékelik látszott az az elgondolással, hogy a németországi levelezés elgondolással, hogy a németi propagandát a német legeredményesebben ilyen King Hall-féle levelezés megengedése, azóta nyilatkozatai jelentésében, sőt még a fényképek. A nyilatkozatokban az ellen a vád ellen, hogy pénzt kapott a kormánytól szétküldésére.

Hogyan akarta Stephen győzni a német polgármestert rendszer bünös és jelenti.

A véletlen folytán egy Erdélybe is eljutott, egy tősegébe. Egy átutazó bűgával s megengedése a le és a lemásolást. A nyú japán rizspapiroson van árszáll: Stephen King

Azért alapítottam me szolgálót, — mert a sajátját s minden más bűgével felvilágosítást kért, hogy tudósítói szoma az elmúlt három év ről 54 ezer emelkedett hogy teljesítjük a magot. Minden nyereségem fektetem, mert tudósító gánkézből irányított kötem.

Ennyi elég is arról, ha mesterségem. De most kérdésre, miért is írok? A válasz egyszerű. Az élet akarom. Az utolsó tengeren küzdöttem. Ha ott volt minden csatában, uttközött éjjelen négy ellen hadakoztunk s a nek háromnegyed része. Önök éjjeli hadimódszer mint a miénk, s ha halta volna a „Frauenkölöt, ma nem irhatné hát, mi a háború. Közé éves. Három gyermeke van, ha becsültes feltérvezhető. Azt hiszem, Most már csak az a kéte?

Kételkedem benne s magyarázni, miért tart azonban ezt megtenni egy kérdéssel tisztában, a levelekben megmondó tában miképpen gondolkodunk is van. Lehet, de már az is nagyon fontos gondolkunk mi igazat? Most is mit kell hallgmondja a Führernek, tartják be ígéretüket s kockáztat nélkül meg lehet, mert Anglia semleg

„Angliában nem nak”

Ha Ribbentrop valóban kor vagy elvesztette a Fül vagy félrevezeti a Fül tallag-angolt melyen m üzetei szerint szegyer német kormány a megmésértette s e meglegés angol közvéleménynek látja az Önök vez

Centrop. Göbbels és Hitler a felfogás uralkodók Beerckel nem lehet senkötöni, amit betartanak. Attól tartok, hogy Ö. szenteségemmel, de b hogy Angliában ma F. kelik. Márpedig semmi hogy Anglia bármint megjelölt helyre nem áll szág adott szava irányadni az után, ami Pr

King-Hall levele Németország polgáraihoz

A világ közvéleménye rendkívül érdeklődéssel figyelt fel a King Hall-féle levelekre, különösen akkor, amikor a német sajtó annak a „gyanujának” adott kifejezést, hogy a titokzatos Stephen King Hall összeköttetésben van az angol külügyminisztériummal. Németországban, ahol a propaganda erejét annyira érték és értékelik, igen természetesnek látszott az az elgondolás, hogy az angol kormány indította el és pénzelté King Hall németországi levelezését” azzal az egyszerű elgondolással, hogy a mai német rendszer eljött propagandát a német polgároknál lehet a legeredményesebben elkezdeni. Több ezer ilyen King Hall-féle levél érkezett a mai Németország területére, Stephen King Hallnak azóta nyilatkozatai jelentek meg a világsajtóban, sőt még a fényképét is közölték a lapok. A nyilatkozatokban erélyesen tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy ösztönzést, vagy pénzt kapott a kormánytól híressé vált levelei szétküldésére.

Hogyan akarta Stephen King Hall meggyőzni a német polgárt arról, hogy a mai német rendszer bülnös és Németország végzetét jelenti. A véletlen folytán egy King Hall féle levél Erdélybe is eljutott, egy erdélyi lap szerkesztésébe. Egy áttutató bécsi asszony hozta magával s megengedte a lapnak a megtekintést és a lemásolást. A nyomtatott szöveg finom japán rizspapíron van s alatta klisézett aláírással: Stephen King Hall. Rajta van a le-

vélén az előállító nyomda cégjelzéses címe is: „London, Cleonian, Press Ltd., 74 Swinton Street, W. C. I. — no. 5321”. — A németnyelvű szöveg magyar fordítása így hangzik: 162 Buckingham Palace Road London SWI Kedves német olvasó.

Nem volt még szerencsénk egymáshoz s így el kell mondanom, hogy ki vagyok s miért is fordulok önökhez. Bemutatkozásom megmagyarázza célkitűzéseimet is. Angol tengerésztiszt vagyok. — 1906-tól egészen 1928-ig, tehát huszonegy esztendőn keresztül, a királyi tengerészetnél szolgáltam s miután feladtam ezt a pályát, nemzetközi, politikai és gazdasági kérdések tanulmányozásába fogtam, hogy felkészülhessek a közéletre. 1929-től kezdve hét éven keresztül a Külügyi Kérdések Kir. Intézetében folytattam tudományos kutatómunkát, közírással foglalkoztam s számos könyvet és tanulmányt írtam korszerű kérdésekről. Ezenkívül mintegy ötszáz rádióelőadást tartottam Angliában s az Északamerikai Egyesült Államokban. Kineveztek képviselőházi jelöltnek is. Három évvel ezelőtt alapítottam meg tudósító irodámat, a mely már annyira fejlődött, — hogy ma 40 embert foglalkoztat s így időm legnagyobb részét igénybe veszi. (Tudósítóirodám személyzete hetenként öt napon át dolgozik s egy hónapi fizetéses szabadságot kap évente. Az ötnapos irodai munkahét szokása Angliában egyre jobban elterjed.)

Miért irok önnek?

Azért alapítottam meg a K—H tudósító szolgálatot, — mert a közönségnek a napi sajtótól s minden más befolyástól teljesen független felvilágosításokat akartam adni. Az a tény, hogy tudósítói szolgálatom példányzama az elmúlt három év leforgása közben 600-ról 54 ezerre emelkedett, eléggé elárulja, hogy teljesítjük a magunkra vállalt feladatot. Minden nyereségemet megint üzletembe fektetem, mert tudósítói irodámat egy magánkézből irányított közintézménynek tekintem.

Ennyi elég is arról, hogy ki vagyok s mi a mesterségem. De most térjünk rá a másik kérdésre, miért is irok önnek.

A válasz egyszerű. Azért irok, mert a békét akarom. Az utolsó háborúban az Északi tengeren küzdtem. Hajóm a Southampton-ot volt minden csatában. A skageraki tengeri ütközet éjjelén négy könnyű német cirkáló ellen hadakoztunk s a fedélzet személyzetének háromnegyed részét elvesztettük. Az önképpel hadimódszere sokkal jobb volt, mint a miénk, s ha hajóm el nem süllyeszte volna a „Frauenlob” nevű német cirkálót, ma nem írhatnék önnek. Tudom tehát, mi a háború. Középkorú férfi vagyok 46 éves. Három gyermekem van s a békét akarom, ha becstelensé feltételek között megszerezhető. Azt hiszem, ön is így gondolkozik. Most már csak az a kérdés, vajjon lesz-e béke?

Kétkedem benne s önnek is meg akarom magyarázni, miért tartok háborútól. Mielőtt azonban ezt megtenném, arra kérem, legyen egy kérdéssel tisztában. Ha én önnek ezekben a levelekben megmondom, hogy mi itt Angliában miképpen gondolkozunk, azzal én még egyáltalában nem állítottam, hogy feltétlenül igazunk is van. Lehet, hogy nincsen igazunk, de már az is nagyon fontos, ha ön megtudja, mit gondolunk mi igaznak.

Most is mit kell hallanunk: Ribbentrop azt mondja a Führernek, hogy az angolok nem tartják be ígéretüket s így a danzigi kérdést közzé kell hozni, hogy lehet oldani erőszakosan is, mert Angliában semleges marad.

„Angliában nem hisznek Hitler szavának”

Ha Ribbentrop valóban ezt mondta — akkor vagy elvesztette józan ítélőképességét — vagy félrevezeti a Führert. A valóságban az átlag-angol mélyen megbotránkoztatja az a nézeti szerint szegénytelen mód, mellyel a német kormány a müncheni megegyezést megsértette s a megbotránkozás alapján az egész angol közvélemény lehetetlen embereknek látja az önök vezetőit, legalább is Ribbentrop, Göbbels és Himmler urakat. Nálunk ez a felfogás uralkodik, hogy ezekkel az emberekkel nem lehet semmi olyan megegyezést kötni, amit betartának.

Attól tartok, hogy önnek fájdalmat okozok öszinteséggel, de be kell mégis vallanom, hogy Angliában ma Hitler szavát sem értékelik. Márpedig semmiféle kilátás sincs arra, hogy Anglia bármilyen engedményt tegyen, mielőtt helyre nem áll a bizalom Németország adott szava iránt. Gyarmatokat visszavenni az után, ami Prágában történt, egyszer

nánk tőlük mást, mint megterhelést? A mi katonai szempontunkból egyenesen kellemetlen arra az eshetőségre gondolnom, hogy az olaszok háború esetén semlegesek is maradhatnak. Igaz, hogy ez nem sikerül majd nekik, mert senki sem lesz többé semleges. Az olaszoknak nincs elég nyersanyagjuk s győnge az ellenállóképességük is. — Nem jó katonák s ugyanolyan tehetetlenségűek, mint az angolok, majd önkre, mint már egyszer ránk is a világháború esetén.

Es ha önök a háborút nem nyelik meg az első hetekben, mi következik akkor? Az angol ostromzár. Es bizonyára nincs kétség a felől, hogy ez mit jelent, miután Anglia a tengeren ma Németországgal összehasonlítva mintegy tízszer olyan erős, mint 1914-ben volt. Anglia, Amerika, Oroszország, Franciaország, Törökország, Kanada, Ausztrália, Dél Afrika, Portugália, Görögország, Lengyelország Románia és a sok kis állam önök ellen fog harcolni s ezek mérhetetlen ember- és nyersanyagterhelésként szemben önöknek a legcélszerűbb kilátásuk sincs arra, hogy a háborút megnyerjék.

Aztán pedig, mi történik majd, ha vége lesz a háborúnak? Elsősorban egy olyan békeszerződés következik, aminek képest a versaillesi szerződés gyerekként. Ha Hitler háborút kezd, ugy annak eredménye a német nép számára csak kimondhatatlan nyomorúság lehet. Minél többet gondolkozom ezekről a dolgokról, annál határozottabban jutok ahhoz az eredményhez, hogy embereknek, mint ön és én, együttesen meg kellene fontol-

nunk, hogyan akadályozhatnánk meg ezt a botor és borzalmas eseményt.

„Minden jót a jövő héti levélig”

A végleges döntés önökön múlik. Az önök Führere s nem az én öreg miniszterelnököm az, aki a támadásra megadja a jelt, ha minden kötél szakad. Nyíltan megvallva, félek, hogy Göbbels és Ribbentrop fontos értesüléseket eltitkolnak előttem. Természetesen ismerem azt az elméletet, amely szerint „önök azt gondolják, amit a Führer gondol!” s nem is kétkel, hogy gyakran így is van. Talán ugyanugy, mint én is, mindannyiszor, amikor a Führer ezt mondta: „nincs több területi igényem”, azt hitték, hogy ezt valóban így is vélte. Nyilván megváltoztarta véleményét. En azonban azt is hiszem, hogy a német nép az intelligens férfiak és nők éppen olyan magas százalékaival rendelkezik, mint minden más nép (sőt talán még nagyobb is, mint egyes népek). Ennélfogva önök talán idejében meglátták a szakadékot, amely felé önöket vezetik.

Miért nem akar egyszer önállóan gondolkodni? Beszéljen barátai:val s mutassa meg nekik egyszer ezt a levelet. Ha viszont megküldené nekem ezzel kapcsolatban megjegyzéseit, nagyon örülnék. Ne tegyen lakatot a szájára, ha válaszol. Szeretném tudni, hogy az ön véleménye szerint miben nincsen igazam s miben vagyunk egy véleményen? Most pedig minden jót a jövő héti levélig.

A legjobb üdvözléssel
STEPHAN KING-HALL.

Uj zsidó kolónia a Sárónban

Tisztogatási hadműveletek Ramallah és Haifa környékén. Kivégeztek három terroristát

Jeruzsálem, július 27. (Rador.) A Havas jelent: A Sárón völgyében újabb mezőgazdasági telepet létesítettek a zsidók és azt Netteróll, az Alliance Israélite Universelle megalapítójáról a strasbourg-i filozófusról nevezik el. Ez 14-ik kolonizációs pont, amelyet a Fear Kényv megjelenése óta alapítottak a zsidók Palesztinában.

Jeruzsálem, július 27. (Rador.) A hatóságok tovább folytatták Ramallah vidékén

és Haifa körü a tisztogatási munkálatokat. Még mindig nem sikerült ártalmatlanná tenni azt a 200 fegyveres arabot, akik a legfőbb arab tanács nevében folytatják a harcot, sem az „El Kassam” szélsőséges liga tagjait, akik „szent háborút” viselnek a zsidók ellen. A liga tagjai mind annyian rendkívül fanatikusak és fegyverkezettek. Vezetőik valamennyien papok.

Jeruzsálem, július 27. (Rador.) Három terroristát végeztek ki tegnap Akkóban.

Eperjesen megalakult a „keleti szlovákok” nemzeti tanácsa, mely hadat üzen a nyugati szlovákoknak

EPERJES, július 27. Tegnap megalakult a „keleti szlovákok”, vagy mint ők magukat nevezik: a „szlovákok” nemzeti tanácsa, mely azt a feladatot tűzte maga elé, hogy harcoljon a nyugati szlovákok elnyomó törekvései ellen. A szlovákok nemzeti tanácsa kiáltványt adott ki, amelyben hangoztatja, hogy a nyugati szlovákok minden keleti szlovákiai pozíciót maguknak sajátítottak ki és az elég jóléti-ben élő szlovákokat kiszármányolják. Itt az ideje, — mondja a kiáltvány — hogy a titkos szervezkedés utjáról a nyílt harc terére lépünk és harcoljunk a nyugati vérszopók ellen, akik kegyetlenebb elnyomók, mint a csehek voltak és elkergessük a nyugati éhenkórászokat, akik ellepték a mi földünket. Ezeket az éhenkórászokat azonban ezennel nemcsak kenyér, hanem golyó is fogja várni. A kiáltvány végül ellenállásra hívja fel a szlovákokat, akiket felszólít, hogy tagadják meg az adófizetést és a katonai szolgálatot.

Roosevelt felmondotta a japán-amerikai kereskedelmi szerződést

A felmondásnak kifejezett politikai jellege van Japánnal szemben

Washington, július 27. Cordell Hull, amerikai külügyminiszter ma közölte a sajtó képviselőivel, hogy az Egyesült Államok kormánya felmondotta a japán-amerikai kereskedelmi szerződést. A felmondás hat hónap múlva lép érvénybe. A felmondás híre nagy szenzációt keltett az amerikai közvéleményben, annál is inkább mert tudvalevő, hogy a szenátus nemrégiben foglalkozott ezzel a kérdéssel, de elhalasztotta annak letárgyalását.

A „New York Times” ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy bár a japán-amerikai kereskedelmi szerződés felmondása várható volt, annak meglepetésszerű bekövetkezése kétségtelenül magán viseli a megtorlás jellegét Japán távolkeleti politikájával szemben, mely tudvalevőleg amerikai érdekeket is mélyen sért. Az ügynek további fejleményei elé amerikai politikai körökben feszült várakozással tekintenek.

Washington, július 27. A japán-amerikai kereskedelmi szerződés felmondását

Roosevelt elnök és Hull külügyminiszter együttesen határozta el, a szenátus külügyi bizottságának azon határozata után, hogy szeptember végére halasztja a Vandenberg-javaslat tárgyalását erre az ügyre vonatkozólag.

Amerikai körökben az az általános benyomás, hogy a washingtoni kormány nyomatékosan el akar oszlatni japán részéről minden kétséget az Egyesült Államok magatartását illetően.

Washingtonban különösen azt hangsúlyozzák ki, hogy a szerződés felmondása kifejezetten politikai aktus az Egyesült Államok részéről. Szinte egyedülálló jelenség, hogy az Egyesült Államok politikai okok miatt mondjon fel egy kereskedelmi szerződést.

Washington, július 27. A kongresszus körében általános helyesléssel fogadták a japán-amerikai kereskedelmi szerződés felmondásának híreit.

SPORT

Xifando vezeti a vasárnapi Mures-Gloria CFR sorsdöntő mérkőzést

Kolozsvár, július 27. Mint ismeretes, az elmúlt vasárnap Galați-ban a Gloria CFR 4:1-re győzte le a Mures együttesét, amely így három góllal indul neki a második mérkőzésre, ami vasárnap Marosvásárhelyen lesz. A tét igen nagy, mert amelyik csapat nagyobb gólaránnyal győz, az bekerül az A-ligába.

A galați együttes vezetősége már megtegye minden intézkedést erre a sorsdöntő mérkőzésre, aki saját költségén két idegen városlaki határőr is kért a mérkőzésre, valamint egy titkos megfigyelőt a labdarúgószövetség részéről. A Gloria CFR csapatát, — dacára a nagy távolságnak — többszáz szurkoló kíséri el Marosvásárhelyre, hogy győzelemre buzdítsa csapatukat. Az esetben, ha a csapat bekerül az A-ligába, a játékosok fejenként 10—10 ezer lej prémiumot és 25 százalékos fizetést juttatnak.

A Mures, mint utólag értesülünk Galați-ban csak 10 emberrel játszotta végig a mérkőzést, mert a 12. percben Várdai kapus lesérült. A marosvásárhelyi együttes vasárnap azonban legjobb csapatával áll ki a Gloria CFR ellen.

A mérkőzés iránt olyan nagy az érdeklődés, amire eddig még nem volt példa Marosvásárhelyen.

A központi bíróság Xifandót küldte ki a Gloria CFR—Mures sorsdöntő mérkőzés levezetésére, míg a két határőr Spornic (Segesvár) és Tănase (Szében) lesz.

Nem sikerült a budapesti MAC világrekord-kísérlete

Budapest, július 27. A budapesti MAC csapata szerdán délután világrekord-kísérletet tartott a 4x1500 méteres váltófutásban. A kísérlet azonban nem sikerült, mert egyrészt az egyesület nem tudta a legjobb versenyzőit kiállítani, másrészt a kísérletnek a viharos, hideg időjárás sem kedvezett és így a csapat eredménye messze elmaradt a világrekordtól. A MAC tartalékos csapata 17 perc 07.8 mp-es időt ért el.

Hírek a sportvilágból

Juhász, a NAC válogatott középfedezete, véglegesen a Venus csapatához szerződött le. Románia lemondta a december 10-iki Irország elleni mérkőzését, miután ugyanezen a napon Londonból jövet, a Belgák ellen játszotta a revansmérkőzését Brüsszelben.

Dattilo olasz bíró vezeti a vasárnapi Újpest—Ferencváros második KK döntő mérkőzést, amit az Újpest Megyeri-úti pályáján fognak lejátszani. A mérkőzés után Pelikán, a KK bizottság elnöke ünnepélyes keretek között átadja a kupát a győztes magyar csapatnak, amit valószínűleg az Újpest együttese fog megkapni.

Szeptember 11-én kezdődik a Románia körüli nemzetközi kerékpárverseny, amelyre a kerékpárszövetség a következő nemzeteket hívta meg: Jugoszlávia, Franciaország, Belgium, Olaszország, Svájc, Törökország, Bulgária, Görögország, Magyarország és Németország. A rendezési költségek egymillió lejbe kerülnek a kerékpárszövetségnek.

Román teniszjátékos sikere Angliában. Tănasescu, a kiváló román teniszjátékos, — mint ismeretes, — Keletanglia bajnokságain is részt vesz, melyen kiválóan szerepel. A férfiegyes elődöntőjében Motramot 6:2, 6:1-re győzte le és a döntőbe került, melyben ellenfele Deloford lesz. A Cheltenhamban rendezett versenyen viszont Hamburger és M. Bardin vereséget szenvedtek a férfiegyes elődöntőjében.

A szövetségi tanács dönt a labdarúgó-csapatok etnikai arányáról. Bucurestiből jelentik: A labdarúgószövetség tegnap sorsolta ki a Nemzeti Bajnokság első, augusztus 27-én játszandó fordulóját: Unirea Tricolor—Victoria, Carpați—UDR, Rapid—Gloria CFR (vagy Mures), Ripensia—Juventus, Sportul Studentesc—CAMT és AMEFA—Venus. Az előlők a pályaválasztók. A sorsolás érdekessége, hogy az Unirea Tricolor 10 mérkőzését játsza Bucurestiben. A szövetség elnöki tanácsa tegnap foglalkozott az a tervezettel, hogy az egyesületeket kötelezzék a 6:5 etnikai arány betartására. A tanács úgy határozott, hogy a kérdést a szövetségi tanács elé terjeszti, amely augusztus első felében ül össze.

Az oradeai Szilágyi Ort. Zsidó Fiuinternátus

felvesz bentlakó tanulókat az 1939—40. iskolai évre. Teljes ellátáson és gondos felügyeleten kívül nyújt okleveles középiskolai tanárok től vezetett előkészítést, francia, német, angol és héber nyelvtanítást, zenei előkészítést.

Az érdeklődőknek az igazgatóság (Oradea, Str. Delavrancea 17) minden részlete kiterjedő prospektust küld.

Az intézet felügyelő igazgatói: Dr Szilas Izidor liceumi igazgató és Radó Pál kereskedelmi liceumi tanár

KÖZGAZDASÁG

Az új román-palesztinai külkereskedelmi egyezmény alkalmazására rendeletet adott ki a nemzetgazdasági miniszter

Bucuresti, július 27. A nemzetgazdasági minisztérium kebelében működő Külkereskedelmi Irányító Igazgatóság rendeletet adott ki, amely szerint a Palesztinából behozandó nem kontingentált áruk (beleértve a könyveket is) behozatái engedélyeire

a Banca Nationala előzetes transzfervizuma is szükséges. Az eljárásához a rendes blanketták szükségesek, a számlákat négy példányban (kettő románra fordítva) kell benyújtani.

Rövidesen megindul a közvelel vasuti forgalom Halmi és Máramarossziget között

Bucuresti, július 27. A román-magyar határmenti forgalom függő kérdéseinek megoldására indított peage-tárgyalások Bucarestben megkezdődtek. A bizottságok négy tervezet dolgoztak ki. Az első a Halmi—Terebes—Fehérpatak vonalon lebonyolítandó kölcsönös peage-forgalom a második a Terebes—Fehérpatak és Körömsző közti peage-vonal forgalmának rendezése a román bizottságtól előterjesztett szempontok figyelembevételével. A harmadik tervezet az 1932 évi román-magyar határforgalmi egyezmény kiegészítésére vonatkozik, tekintettel Kárpátjának

Magyarországhoz történt visszacsatolásával teremtett helyzetre. A negyedik tervezet a fenti megállapodásokban szabályozott forgalom melletti élelbeléptetését lehetővé tevő ideiglenes megállapodás. A magyar bizottság ezenkívül kérte, hogy kutasák fel a CFR vonalain a csehszlovák államvasutak esetleges ittmaradt kocsijait s kérte, hogy tegyék lehetővé, hogy a volt csehszlovák, jelenleg magyar vám- és rendőrtisztviselők visszatartott butorait kiadják. A román bizottság a kérdéseket illetőleg megígérte közreműködését.

A vállalkozókat a folyamatban lévő közmunkáikkal kapcsolatban hét százalékos adókulcs alapján adóztatják meg

A Központi Adóügyi Bizottság döntése

Bucuresti, július 27. Megirtuk, hogy a pénzügyminiszter a vállalkozókat az építkezésekkel kapcsolatos szerződéseik alapján adóztatja meg és a vállalt munka bruttó értékének kilenc százalékát tekintti adóköteles jövedelemnek. Ez ellen a rendelkezés ellen a közmunkákat végző cégek felfolyamodást (recurs) adtak be, azzal az indoklással, hogy a régebben vállalt közmunkákkal kapcsolatban tulajgasa a kilenc százalékos rentabilitás megállapítása. A felfolyamodással a napokban foglalkozott a Központi Adóügyi Bizottság, amely

kimondta, hogy azok a vállalkozók, amelyek az állammal, vagy köztisztviselőkkel kapcsolatos régi szerződéseik alapján közmunkákat végeznek, az 1939 április 1. előtt megkezdett ilyen üzleteikkel kapcsolatban hét százalékos rentabilitás alapján adóznak, vagyis az adóalap a közmunka bruttó értékének het százaléka. Ez a kedvezmény csak az április 1. előtt megkezdett és folyamatban lévő munkálatokra vonatkozik, míg az április 1. után kiadott közmunkák vállalkozói szintén 9 százalékos rentabilitással adóznak.

Meggyorsítják a folyamatban lévő kataszteri munkálatokat. A minisztertanács egy nagyobb összeget bocsájított az igazságügy-miniszter rendelkezésére, hogy a telexkönyvek rendbehozatalával, a telexkönyvi intézménynek az okiráltságba történő bevezetésével kapcsolatos munkálatokat gyorsítsák meg, újabb munkáerők szerződtetésével.

A német kormány új feltételekhez köti a sertésbevitelt a cseh-morva protektorátus területére. A prémiumok kérdésében keletkezett nézeteltérések miatt Németország felé megállott a romániai állatkivitel és jelenleg csak cseh és morva protektorátusra fizetődik ki a sertések exportja, mert itt a maximálit átvételi vám kifizetővé teszi a kockázatok vállalását. Július 15-ike óta azonban a német kormány új feltételhez köti a romániai sertésbevitelt a cseh és morva területekre. A romániai szállítmányokat csak úgy engedni be ha minde három vagon sertés után, melyet Prágába vagy a protektorátus más területé-

A pénzügyminiszter speciális képzettségű illetékelőőröket nevez ki. A pénzügyminisztérium tervet készített a szakértő-ellenőrök kiképzéséről. Tekintve a pénzügyi jog óriási területét a terv szerint az egyes pénzügyi ágakban különös kiképzésű ellenőrök lesznek, akiknek működése lehetővé teszi, hogy ne maradjon felfedezetlen illetékköteles ügylet másrészt a közönség is meg legyen kímélve a kelleleg nem képzett tisztviselők téves törvényalkalmazásától. A minisztérium álláspontja az, hogy az ügyletek egész tömege eddig kikerült az illetékelőrzés köréből. Példának említi a magánosok és a köz száma. Történi szállításokat, amelyek minden esetben 1.4 százalékos illeték alá esnek, akár írásban, akár szóban történik a megállapodás. (Bélyegtvény 15. szakasz 3. paragrafus.) A minisztérium egy körrendeletben állapítja meg a szállítás mibenlétét. Ha az áru a vevő veszélyére marad, akkor határidőre történik eladásról és nem szállításról van szó. Ha azonban az áru a megállapodás után is az eladó veszélyére marad, vagy ha felek e tekintetben kifejezetten nem állapodnak meg, akkor az 1.4 százalékos illeték lefizetése kötelező.

Megtámadható-e a törvényszék határozata a moratórium elrendelésével kapcsolatban? Az egyik karánsebesi szeszkereskedelmi vállalat még hónapokkal ezelőtt moratóriumot kért és kapott a helyi törvényszéktől. A moratórium-határozat ellen a hitelezők egyike felfolyamodással élt a táblánál, azzal az indoklással, hogy a mérleg kimutatása szerint az adós nem tud majd eleget tenni kötelezettségének, a moratórium pedig kimondottan fizetési haladékot és nem kényszerregegyezséget jelent. A karánsebesi vállalat védekezésében azzal érvelt, hogy a törvényszék moratórium-határozata nem támadható meg felsőbb jogi fórum előtt, mindössze a moratórium visszavonásáról lehet szó, másrészt pedig a mérlegben szereplő összegek nem képeznek jogi kérdést és így felfolyamodásban nem tárgyalhatók. A tábla még nem döntött az elvi kérdésben, hogy megtámadható-e a törvényszék moratóriumot engedélyező határozata?

Zürichi árfolyamok (július 27): Mára 177.80, holland forint 236.95, dollár 443.18, font 20.75, francia frank 11.7425, olasz lira 23.325, szlovák korona 15.15, pengő 87, április 10, lej 3.25, zloty 83.50, belgas 75.325.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Dollár	141.45—143.50
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.69—76.96
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.78—3.86
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1420—1460
angol font, 20%-os kvóta	1410—1420
angol font, 40%-os kvóta	965—978
dollár, 30%-os szabadkvóta	313
svájci frank 30%-os kvóta	72.56
francia frank, 20%-os sz-kvóta	8.26
francia frank, 30%-os kvóta	8.38
holland forint, 30%-os kvóta	158
belgas, 30%-os	53
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra — 1500 lej font más államok áruira — 1215 font angol gyarmatok áruira — 1210

Elismerő cikket közöl Románia politikájáról és Calinescu miniszterelnökről egy francia lap. Párizsból jelentik: Az erő és határozottság nemcsak a háború kiváltságai — írja a „L'Ere Nouvelle” című francia lap Calinescu miniszterelnök június 28-án tartott parlamenti beszédével kapcsolatban, amely most jelent meg francia nyelven és nagy visszhangot keltett francia körökben. Mint a többi békés országok — írja a lap — Románia elhárította a veszélyeket és el van határozva, hogy szükség esetén utolsó erejével és a legmesszebbmő áldozatokkal is megvédi függetlenségét és területi épségét és ezzel együtt az igazság és béke eszméjét. Ugyannyira, hogy Románia, ha egyedül is maradna ebben a harcban, minden erejével ellenszélülne valamely támadásnak. Azonban Románia nincs egyedül — fejezi be cikket a francia lap, — mert elválaszthatatlanul egyesülnek az összes jóhiszemű és jóakarata nemzetek, akik mint Románia, egy perccig sem haboznának, ha függetlenségük és becsületük kérdése forogna szóban.

Szé

Manapság mindenki... a legféltlenebbül... konyitanak hozzá.

A multat politikailag csak egy egészen kicsi... antezte benne a köz... időből maradhatott rá... hogy a politika az ur... Ma egészen más a l... az igazi urak, a legt... politikából, amely aké... meg, aminőket tegna... zelni. A náciizmus pé... négedélvel, Bárumtói... tegnapi indifferenset... táit állította maga me... győzött is általuk. Sok... tartja nagybölcsen a k... persze még biztosabb... össze és fog harcba a... Erősen problematikus... tikába a verbunkos hu... csalogatott rétegek pe... tlenek. Meddig marad... páson és mikor térnek... Guttenberg találmán... Szentírás ismerete terj... azonban a reneszánsz... az encyclopaediaisták m... cshát a francia forrad... könyvnyomtatás.

Az olvasásra rákapot... nem lehet, uti figura... tartani. Nem lehet szá... előltni, hogy mit olvas... juk erőszakolni, olva... radjanak az evangélium... máznanak és ne nyul... művek után.

Valahogyan így lesz... val is, akik most belesz... a közösség ügyei iránt... zintni, hogy rövidesen... lanak meg annál a ren... lúkon, a hátukon keres... kodott. Valószínű, hogy... fejpbologatással, helyese... amire ráneveltek és rá... előbb-utóbb majd a ma... markával is megragadj... kezdik azt az emberi te... nagyon kényes és felett... amit most a nevelés és... rulásukkal, a megbízás... asi, mások formálgatnak... jelenlegi legtöbb közillet... Könnyen lehet tehát, h... metországban, később... révén majd az egész vilá... sok ezek a politikai an... lása folytán, úgy holna... ezeknek a változásoknak... ratlan irányban lesz foly... ra rákapott analabéta... tránya kifürkészhetetlen... a Biblia, a detektívreg... olimpuszi Goethe között... Hátha a rabló és a det... megint rákap a klasszik... gint kedve telik az igaz... manizmus eszméjében?

Az a holt és az a háro... as pedig szépiró: regény... tegnap hozzászólásait a... kéz most bokrétaiba sze... giosszai a politikához m... megjelentek, valamennyi... nek a humanizmusnak. F... nek a humanizmus jövőj... meg a jelenlegi, minden... muló politikai divottól... bejétmultnak és lejártna... szerint hebeburgán, a f... yét a közösség ügyeinek... A halott író a klasszik... gyike: Gottfried Keller... vall, hogy Zöld Henrikje... fordította le vagy két év... nint Ignatus, aki még ar... ticsiny Meretlein történe... nek egyik érdekese epizód... hátszékűs németjével kö... magyarra ültetődjék a... falomtörténevez — Jon... zürichi kanton megbíza... K Keller műveinek össz... ény 29 kötetre van terv... t jelent meg belőle — G... sche Sendung (a zürichi... alatt ismerteti témér... politikai nézetét. Sajátos... roás mellett kardoskodt... tte, hogy a szabad poli... svájcijság lényegét és... émet nemzeti felfogásár...

Szépírók politizálnak

Manapság mindenki politizál. A legerősebben, a legféltelenebben persze azok, akik nem konyítanak hozzá.

A multat politikailag az jellemezte, hogy csak egy egészen kicsiny és kiváltságos réteg tartozott a közösség ügyeihez. Ebből az időből maradhatott ránk örökségül a mondás, hogy a politika az urak huncutsága.

Ma egészen más a helyzet. Az urak, pláne az igazi urak, a legtöbb helyen kikoptak a politikából, amely akkora tömegeket mozgat meg, amiket tegnap el sem tudtunk képzelni. A náciizmus például sippal-dobbal, nádi hegedővel, Bárnuntól elcsélt fogásokkal, a tegnapi indifferenciákkal, a politika analfabétáit állította maga mellett csatasorba. És győzött is általuk. Sok lud, disznót győz, — tartja nagybölcsen a közmondás. A győzelem persze még biztosabb, ha a csúrho verődik össze és fog harcba a politika naiv libái ellen. Erősen problematikus azonban, hogy a politizálás a verbunkos huszár módszereivel bealagotott rétegek pedig állanak majd köztük. Meddig maradnak meg a kijelölt csapaton és mikor térnek le róla.

Guttenberg találmánya révén például a Szentírás ismerete terjedt el először. Később azonban a reneszánsznak, a reformációnak, az encyclopaedisták műveinek, végső fokon tehát a francia forradalomnak vált javára a könyvnyomtatás.

Az olvasásra rákapott analfabétákat tehát nem lehet, uti figura docet, örökké pórázon tartani. Nem lehet számukra eredményesen előírni, hogy mit olvassanak. Nem lehet rájuk erőszakolni, hogy rendületlenül megmaradjanak az evangéliumnál, egyre zsozomázzanak és ne nyuljanak indexre került művek után.

Valahogyan így lesz a politika analfabétáival is, akik most beleszóltak az érdeklődésbe a közösség ügyei iránt. Megeshetik, sőt valószínű, hogy rövidesen megeshik, hogy nem ártanak meg annál a rendszernél, amely a váltikon, a hátukon keresztül most felkapaszkodott. Valószínű, hogy nem érik be az örök fejbölgötással, helyesléssel, éljen-orítással, amire ráneveltek és ráfogták őket. Hanem előbb-utóbb majd a maguk nagy és kemény markával is megragadják és gyurni-formálni kezdenek azt az emberi testből-verből összetett anyagot, amelynek értéke és felettebb értéke, amit most a nevében és mondjuk a hozzájárulásukkal, a megbízásukra való hivatkozással, mások formálgatnak: az emberi közösség jelenlegi legfőbb közilletét, az államat.

Könnyen lehet tehát, hogy amint előbb Németországban, később Németország hatása révén majd az egész világon, nagy átalakulások estek a politikai analfabétizmus likvidálása folytán, úgy holnap folytatásuk is lesz ezeknek a változásoknak és pedig egészen váratlan irányban lesz folytatásuk. Az olvasási rákapott analfabéta izlésének fejlődési irányja kifürkészhetetlen. Rinaldó Rinaldini és a Biblia, a detektivregényről Wallace és az olimpiai Goethe között imbolyoghat ide-oda. Hátha a rabló és a detektiv-romantika után megint rákap a klasszikusokra? Hátha megint kedve telik az igazi művészetben, a humanizmus eszméjében?

Az a holt és az a három erősen eleven író, s pedig szépíró: regényíró és költő, akinek tegnapi hozzászólásait a politikához avatott kez most bokréta alá szedte, illetve akinek hozzászólásai a politikához most könyvalakban is megjelentek, valamennyien rendíthetetlen hisztionok a humanizmusnak. Rendíthetetlenül hisztionok a humanizmus jövőjében, s nem ijednek meg a jelenlegi, minden valószínűség szerint való politikai divattól, amely kikoptatnak, lejéztuntatnak és lejárnak minősíti, érzésünk szerint hebehurgán, a humanizmus eszméjét a közösség ügyeinek intézésénél.

A halott író a klasszikus német regényírók egyike: Gottfried Keller a neve. Rangjára vall, hogy Zöld Henrikjét nem kisebb legény fordította le vagy két évtized előtt magyarra, mint Ignót, aki még arra is ügyelt, hogy a kicsiny Meretlein története, ennek a regénynek egyik érdekes epizódja, az eredetnek arhaisztikus németjével közeli rokon régieskedő magyarra ültetődjék át. Egy rangbeli irodalomtörténész — Jonas Fraenkel a neve, a zürichi kanton megbízásából rendezt sajtó alá Keller műveinek össziadását, a gyűjtemény 29 kötetre van tervezve és eddig 17 kötet jelent meg belőle — Gotfried Kellers politische Sendung (a zürichi Oprecht kiadása) cím alatt ismerteti témérdek idézettel Keller politikai nézetét. Sajátos svájci nemzeti felhívás mellett kardoskodott Keller, egyre hirtette, hogy a szabad politikai hitvallás teszi svájciásgá lényegét és nem a származás. Német nemzeti felfogására egy verse világít

rá a legbeszédesebben. Ezt a verset megcsontkítva közlik most a németországi kiadások, hogy Keller „titkos” „birodalom-imádatát” olvashassák ki belőle. Az igazság kissé másképpen fest. A költő szeretne német is lenni, érzései szívet néz át a Rajna másik oldalára. „Da raschelt's drüben, und der Scherg Lauscht zweigefarbt durchs dunkle Grün...“ Ennek a szimatoló, leskelődő poroszlonak látára a költő persze elmélve menekül a szabad Svájc hegyei közé...

Keller a zsidókérdéssel is foglalkozott és pedig hivatalból foglalkozott. Mint a zürichi kanton első „Staatschreiber”-je ő szövegezte meg azokat az ünnepélyes nyilatkozatokat, melyekben a kanton kormánya az év politikai eseményeit ismertette meg a néppel. Ezek a nyilatkozatok a templomokban is felolvasásra kerültek. Ezért Bettagsmandat a nevük. Az egyik ilyen „Bettagsmandat” a zsidók emancipációját jelenti be. Megállapítja, hogy az egész svájci nép óhajtott, hogy az emberszeretetet és a politika egyképpen indokolja, hogy a vallásos svájci nép megnyugodva léphet a közeledő ünnepeken a szeretet és a megbocsátás istene elé e cselekedete után. A törvény megvan — így folytatja Keller Bettagsmandatja. Most már csak azon kell igyekezni, hogy eleven, álcásthöz való ság váljék belőle. Az emancipáció, ha becsületesen megcsinálják, minden bizonytalanságra fog válni az országban. Csak a vak gyűlölet vélekedhet róla másképp.

Érdekes, hogy ez a híres „Bettagsmandat” is meghamisítva, mindenféle kihagyásokkal

csontkítottan szerepel a német sajtóban. Azt, hogy a zsidókéről szól, egyszerűen elhallgatják.

A három élő szépíró, akinek — különös idők különös jelensége ez! — politikai műve jelent meg mostanság: a két Mann-fivér és Carl Zuckmayer.

Thomas Mann „Vigyázat Európa” (Achtung Europa) bátyja, Heinrich Mann „Bátorság” (Mut) cím alatt ír. Zuckmayer könyve Pro domo, egy zsidó félvér tragikumára világít rá.

A két Mann Csehország sorsa tölti el szomorúsággal. A nyugati demokráciák meghátrálása ebben a kérdésben ejtett sebet a lelkiükön. Teli vannak — indokoltan, erősen indokoltan — aggodalommal Európa jövője miatt. Heinrich Mann persze politikai írásaiiban is az impulzívabb, a szertelenebb, kételkedő között, viszont Thomas, a fiatalabb, ezuttal is a megfontoltabb, a kiegyensúlyozottabb. A végkövetkeztetéseik azonban körülbelül egy huron pendül. Európának éberen, okosan kell ügyelnie és minden erejével kell fellépnie, ha nem akar a végpusztulásba rohanni. Heinrich ezuttal kivételesen az optimistább öccsénél, aki azt tartja, hogy a történelem olyan mooskos, olyan hazugsággal, aljassággal teli utra kanyarodott, hogy senki sem kell szegyeje magát ha nem képes azon az uton járni. Az ostobaság győz. De ez még nem jelenti, hogy véglegesen legyőztünk és hogy nem lenne igazunk. Az igazság, az ész csak néhány sötét pillanatra vesztette el az uralmat. Alkik külső elnyomatásban élünk, lelkileg szabadok maradhatunk. A művészet fennsíkjain nincsen elnyomatás. Vigasztalhat bennünket az is, hogy az emberiség legjobbjaitól kapcsol bennünket össze lelki szövetség... Mindig nagyratartottam a Thomas Mann

kristálytisztaságát, erős logikáját. Ezuttal azonban fejszólva és elhítve halgatom a „vigasztalását”. Elvégre nem miadnyáján menekülhetünk Helikon ligetébe, vagy az Olymposz magasába a hétköznapi gondjaink elől. Valami köznapibb megoldást keressünk mi köznapie emberek a gondunk-bajunk számára. Egyszerűbbet és jobbat.

Zuckmayer ama német írók és közeleti férfiak közül való, akiket — ahogy a Linsingen tábornokról a világháborubeli hadseregparancsnokról szóló élc mondja — Hitler kinevezett zsidónak. A nagyapja volt családjában az egyedüli zsidó. Persze ő is már likeresztelkedett zsidó, és éppenséggel evangélikus presbiter. De ez nem tesz semmit. Az ilyesmi nem enyhít a helyzeten. Zuckmayer ezzel az egy nagyapai résszel is zsidónak számít a náci matematika szerint és fiatalabb feje, aki a Rajna vidék Heimatsdichterének ismertek, nem tudja hirtelenében, hová tegye magát. Schönheit, Wahrheit, Menschlichkeit. — ezekhez a fenséges ideálokhoz menekül kétségbeesésében, kizártságában és elfelejté, hogy ezeket az eszméket is csak egy közzületen, az emberi társadalom egy szervezetén keresztül szolgálhatja. Teljes politikai, nemzeti elszigeteltségében semmire sem mehet velük.

Tragikus sors a Zuckmayer sorsa. A németországi parancsszóra kihullott. A zsidósággal semmi lelki és alig valami testi közössége. Közünk nem találhat otthonra. Közénk nem is kívánczik. A könyve önmargangoló tépelődés tehát az elhagyatottság, a magára maradtottság problémái felett. Példája bizonyítja, hogy a zsidó-sors nem a leg-súlyosabb. Akad, aki nálunknál is nehezebb különccel a nyakán roskadozik az élet utján. Mert egyedül, elhagyottan járja. (Bl)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Mától óriási erdélyi preimer: Emberék, akik a halállal játszanak. Egy moziroporter izgalmas kalandjai a világ 4 sarkában. — Shanghai bombázása. Eddig nem látott izgalmas felvételek. Főszerepben: Clark Gable, Myrna Loy.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premierslágér! Egy edesanya szenvedése. Megrendítő dráma egy anya önfeláldozásáról. Főszereplő: Kay Francis. A film előtt: Paramount világhírű.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

A botrány. Főszerepben Zarah Leander, Európa új filmszillaga. Gyönyörű énekhang! A legszebb megjelenés! Műsoron kívül a legjobb hangos hírű. Előadások kezdete hétköznapokon 5.20, szombat és vasárnap 3.20. Csak 2 napig!

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Ma és mindennap: I. GAZON, a cowboyok királya. II. Stan és Bran legmulsatóságosabb vígjátéka: A váloók. Műsor előtt Metro hradó. Izgalom és nevetés két és félórán át! Előadások: 5. fél 8 és 10 óraker pontban.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Ma: 3, 6 és 9. Két sláger egy helyár: I. A terror. Izgalmas gangster dráma. Fősz.: Edward G. Robinson és Bette Davis. II. Táncra születtem. Pazar rendezésű zenés operett. Ének, tánc és vígság az évad szenzációja. Fősz.: Elenor Powell, James Stewart és Merkel. III. Journal. Helyárak: 14 plusz 5 lej.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Andaluziai éjszakák. A film meséje Carmen híres operája nyomán készült. Prosper Merimée regénye után. Főszerepben: Imperio Argentina, világhírű spanyol táncos és énekeső. Műsoron kívül a legjobb hangos hírű. Előadások kezdete hétköznapokon 5.20, szombat és vasárnap 3.20.

RÁDIÓ MŰSOR

PÉNTEK, július 28.

Bukarest, 7.30: Ritmikus torna, rádióhírű, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhírű. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.17: Gramofonlemez. 20.15: Chopin-keringők gramofonlemezen. — 20.45: Tánclemezek. 21.20: Wagner: Walkür operájának közvetítése gramofonlemezen. Majd: Híreknek közvetítése idegen nyelveken.

Jeruzsálem, 1.30: Pontos idő, hírek, zongora. 5: Angol nyelvoktatás. 8: Tónach-olvasás. 8.30: A filadelfiai szimfónikusok hangversenye. 9.45: Ének.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek és gramofon. 11: Hírek. 13.10: Rendőrzenekar. 13.40: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 18.10: Hegedűszámok. 18.40: Beszélgetés. 19.10: Az én rádióműsorom. 20.15: Hírek. 20.40: „A zenélő óra.” Szimf. 22.30: Lemezek. 22.40: Hírek. 24: A 2. hónapgyalog ezred zenekara. 1.05: Hírek:

— Magyar Butorok képeskönyve — Officina kiadás. Korábbi kötetek: Szép magyar könyv. Régi magyar ruhák. Parasztságunk. Pest Buda, stb. kötetje 92 Lei. Postán utánvétellel küldi Lepage Kvár, Kérjen teljes jegyzéket.

ORT. KÖSER KONYHA

CAEMEN-SYLVAN

az ANA GHICA villában

Közel a tengerhez és a gyógytóhoz, mely reumát, izületi csontgyulladást és egyéb hűlésből származó betegségeket szenzációsan gyógyít. Elegáns szobák napozó terrasszal a tetőn. Napi penzió június és szeptember hónapokban az Uj Kelet szelvényével jelentkezőknek 180, szelvény nélkül 200. Július és augusztus hónapokban az Uj Kelet szelvényével 260, szelvény nélkül 300. Az Uj Kelet szelvényével jelentkezők a melegfürdőnél és orvosnál is kedvezményben részesülnek. Allandó kirándulásról és szórakozásról gondoskodva van.

Fevilágosítást nyújt: Havas Stefan Carmen-Sylva, Vila Ana Ghica.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett közölünk. Jelzés levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózzott leveleket továbbítunk.

Anyarozsért a legtöbbet fizetek még kisebb mennyiségekért is. Legmann Pharmacia, Craima, Sălaj.

Kiadó azonnalra is butorozott szoba fűdősobahasználattal. Calea Regele Ferdinand 100.

Nyílt titok,

hogy a SULFAMYL puder megszünteti az arc pirosságát és eltünteti a pattanásait. Az arcot üdév, bársonyosá teszi.

Utlevél ügyben (a katonai iratok megszerzésére, vagy a kérdés bármilyen más ágazatára vonatkozólag) jogtanácsot és szakszertű utmutatást ad specializált ügyvéd. Válaszbélyeggel ellátott levelek részletesen és kimerítően válaszolok. Leveleket „Utlevél” jellegre az Uj Kelet fiókkiadóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbít.

Ne pazarolja idejét szótár és leckék utján való nyelvtanulással. Angol és francia nyelvet a legjobb direkt módszerrel tanít külföldön élt nyelvtanár. Helyes kiejtés és biztos siker garantálva. Cím: Josif Ronet, Str. I. G. Duca I. I. em. 2. ajtó.

Kiadó elegánsan berendezett butorozott szoba, esetleg kétszemélyes, fűdősobával. Jakob, Reg. Ferdinand 59, II. em. 8.

Pálkafőgüst 50 káddal, eladó. Cím: Grünzweig Hida, jud. Cluj.

Elveszett egy Jim névre hallgató két hónapos buldog. Megtalálójá jutalomban részesül a Herczeg vegyészeti gyárnál.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉRE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

1939. JULIUS 28.

Speciális képzés... ki. A pénzügyminis... a szakértő-ellenőrök... a pénzügyi jog órái... az egyes pénzügyi... és ellenőrök lesznek... óvé teszi, hogy ne ma... illetékköteles ügyet... meg legyen kimélve... tisztviselők téves tör... minisztérium állás... etek egész tömege ed... lenőzés köréből. Pé... sok és a köz száma... melyek minden eset... k alá esnek, akár... órtánk a megállapo... szakasz 3. paragra... gy körrendeletben á... mbenlétét. Ha az áru... d, akkor határidőre... szállításról van szó... gállapodás után is az... vagy ha felek e tem... állapotnak meg... illeték lefizetése kö...

rvényszék határozata... nével kapcsolatban... peszkereskedelmi vál... ezeltől moratóriumot... rvényszéknel. A mo... a hitelezők egyike... áblánál, azzal az in... kimutatása szerint... eget tenni kötelezett... pedig kimondottan... n kényszerregegyeztet... állalat védekezésében... ényeszk moratórium... ató meg felsőbb jogi... moratórium vissza... részi pedig a mérleg... képeznek jogi kér... sban nem tárgyalha... ntött az elvi kérdé... e a törvényték me... határozata?

julius 27): Má... 9.95, dollár 443.18... k 11.7425, olasz líra... 15.15, pengő 87, á... 60, belgas 75.325.

Nemzeti Bank

Árfolyamok:

—	141.45—143.50
—	662.40—672.76
—	663.09—673.44
—	75.69—76.96
—	31.95—32.43
—	3.78—3.86
—	40.50—41.50
—	25—27
—	4.68—4.77
—	4.68—4.77

Árjegyek

Árjegyek:

—	1410—1420
—	965—975
—	513
—	72.50
—	8.20
—	8.38
—	158
—	53
—	76

Árjegyek

Árjegyek:

—	1500 lej
—	1215 „
—	1210 „

Románia politi... zsterelnokról egy... tik: Az erő és ha... boru kiváltsagai —... című francia lap... június 28-án tar... vel kapcsolatban... francia nyelven és... francia körökben... ok — írja a lap —... szélyeket és el van... esetén utolsó erejé... ó áldozatokkal is... és területi épségét... g és béke eszméjét... ánia, ha egyedül is... an, minden erejével... madásnak. Azonban... fejezi be cikkét a... aszthatatlanul egye... emü és jóakaratu... ománia, egy percig... getlenségük és be... szoban.

UJ KELET Legújabb hírek

Kik vesznek el és kik szerezhetik meg a román állampolgárságot?

Az új rendelet törvény indokolása. Háromhavi újabb határidő állampolgársági jelentkezésre, amely nem vonatkozik ama lakosokra, akik revízió alá esnek

Bucuresti, július 27. Lapunk más helyén röviden jelentjük, hogy az állampolgársági törvénynek ama paragrafusait, amelyek az állampolgárság elvesztéséről intézkednek, a kormány rendkívüli rendelet törvény nyelven módosította. Újabb jelentéseink szerint a szóbanforgó rendelet törvényt az alábbi indokolás kíséri:

„Az állampolgárság megnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény alkalmazásánál megállapítást nyert, hogy az elmúlt hónapokban, amikor az ország abban a helyzetben volt, hogy szükségesnek látszott néhány idősebb évjárnak behívása. Tudomásunkra jutott egyes kisebbségeknek olyan természetű megnyilatkozása, amellyel ki akarták magukat vonni a nemzetvédelmi intézkedések alól, tehát szabotálni akartak. Egyes kisebbségek, hogy a koncentráció alól kivonják magukat, titokban átletették a határt, magukkal vitték lovaikat, szekereiket vagy más olyan tárgyakat, amelyek rekvirálás alá estek. Ilyen körülmények között, miután nincs többé kétség aziránt, hogy milyen érzelmet táplálnak az említett kisebbségek az országgal szemben, úgy hiszünk, hogy sürgős és szükséges, miszerint az állam intézkedéseket hozzon ama polgárokkal szemben, akik a néhány hónap előtti nehéz órákban nemzeti érdekeik ellen nyilatkoztak meg.

Kik vesznek el állampolgárságukat?

Az állampolgárság megnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény tizenegyedik paragrafusának második bekezdése előírja, hogy az a polgár, aki azért hagyta el az országot, mert ki akarta vonni magát a katonai szolgálat alól, büntetéképpen elvesztheti a román állampolgárságot. A fentemlített esetekre, valamint más előfordulható esetekre — hiszen nagyon lehetséges, hogy valaki, ha nem is vonja ki magát formálisan a katonai szolgálat alól, mégis oly cselekedetet követ el, amely ugyancsak a nemzetvédelmi kötelességek megtagadását jelenti — a fentemlített rendelkezés elégtelen. Eppen ezért, hogy ki lehessen küszöbölni a román állampolgárság kebeléből azokat a személyeket, akik láthatólag ellenségei állami építményeknek, törvénytervezet dolgoztunk ki, amely megállapítja, hogy elvesztik a román állampolgárságot mindazok, akik elutaznak az országból, hogy kivonják magukat a katonai szolgálat alól, vagy bármilyen más olyan kötelezettség alól, amely összefüggésben van a nemzetvédelmi kötelességgel. Elvesztik az állampolgárságot azok is, akik titokban és csalárd úton lépik át a határt. Ugyanakkor az állampolgársági törvény 46. és 53-ik paragrafusának kiegészítéseképpen odamódosítottuk ezt a szakaszt, hogy az állampolgárságtól megfosztott egyén feleségének és gyermekeinek a vagyonát is likvidálni lehet, amennyiben a minisztertanács úgy határozta, hogy a feleség és a gyermekek is elvesztik állampolgárságukat. Hogy pedig a vagyonelkobzás lebonyolítása során minden visszaélést megakadályozzunk, a rendelet törvény az állam előjogát írja elő az állampolgárságtól megfosztott egyén vagyonára, amelyet két hónapon belül érvényesíteni kell.

Újabb három terminus az állampolgársági lajstromba való felvételre

A rendelet törvény továbbiában arról rendelkezik, hogy a csatorla területen 1924

előtt talált gyermekek, akiket nem írtak be hivatalból az állampolgársági listába, noha erre joguk lett volna, pótlólag felvételük. Megállapítja végül a rendelet törvény azt is, hogy mintegy százezer családnak, akiknek nagyrészt román, állampolgárság nélkül maradt és mint hogy ilyen nagyszámú egyének elismerés útján való állampolgárosítása rendkívüli nehézségbe ütközik és több évet venne igénybe, az állampolgársági törvény 62-ik paragrafusához egy pótcikkelyt iktattak be, mely újabb három terminust ad arra, hogy az illetékes primárián felvételük magukat az állampolgársági törvény által előírt iratok alapján, fenntartva az igazságügyminiszterumnak a jogot, hogy véglegesítse és jóváhagyja ezeket a lajstromokat. Ezt a rendelkezést nem alkalmazták azokkal a lakosokkal szemben, akiknek állampolgárságuk az 1938 évi január 22-én kelt 169-ik rendelet törvény alapján revízió alá esett.

Chamberlain bejelentette az angol parlament októberig való elhalasztását

Heves vita az alsóházban arról, hogy történik-e októberig nemzetközi konfliktus

London, július 27. Chamberlain az alsóház mai ülésén bejelentette, hogy a parlament ülést augusztus 4-től október 25-ig elnapolja és közben csak akkor fogják rendkívüli ülésre összehívni, ha erre közérdekből szükség lesz. Greenwood és Sinclair képviselők igyekeztek rávenni a miniszterelnököt elhatározásának megmértására. Chamberlain azonban erre nem volt hajlandó és kijelentette, nincs semmi ok azt hinni, hogy amennyiben valamilyen rendkívüli esemény jönne közbe, hogy az egy, vagy két héten belül, vagy pedig egy meghatározott dátumra esne. A legjobb figyelemmel bevárni az események alakulását. Greenwood ezután arra kérte a miniszter-

elnököt, hogy amennyiben változás állna be a külpolitikai vonalvezetésben, úgy ez ne történjen meg csak az alsóház előzetes konzultálása után. Chamberlain biztosította képviselőit, hogy amennyiben szükségesnek mutatkozna valamelyes változás a külpolitikai vonalvezetésben, úgy összehívják az alsóházat, hogy döntson a kérdésben. Churchill ezután azt kérdezte, vajon van-e értelme az angol parlament októberig való elhalasztásának, amikor tudvaló, hogy a német hadsereget augusztus első napjaiban mozgósítják. Chamberlain azt felelte, hogy Churchill kérdése pusztán feltevés.

Az újabb merényletek halása alatt

Öt perc alatt megszavazta az alsóház az ir terroristák ellen irányuló kivételes hatalmi törvényjavaslatot

London, július 27. (Rador). Az ir köztársasági hadsereg tagjai két újabb robbantást készítettek elő. Liverpool közelében, Mount-pleasant postahivatalában és Granelben, amely 5 kilométernyire van Liverpooltól, robbantak bombák. Emberáldozatok nincsenek. A londoni Viktoria-pályaudvaron szintén robbantás történt. Hét vasúti alkalmazott megsebesült, köztük kettő súlyosan. A fentiekkel kapcsolatban hivatalosan jelentik, hogy a Viktoria pályaudvaron történt robbantásnak öt áldozata volt, akik közül három vasúti tisztviselő, kettő horádár. London, július 27. (Rador). A liverpooli rendőrség elfogott egy egyént, akinek úgy-

látszik, része volt a mount-pleasanti bombamerényletben. A csütörtökre virradó éjjel a rendőrség állandó őrizet alatt tartott minden olyan pontot, ahol terrorista merénylettel lehetett tartani. London, július 27. (Rador). A Press Association közli, hogy a Victoria és King's Cross állomásokon történt robbantások nagy felháborodást keltettek az alsóház tagjai között és arra készítettek azokat, hogy harmadik olvasásban elfogadják azt a javaslatot, mely kivételes hatalmat biztosít a kormány számára a merényletek megelőzése érdekében. A javaslatot öt perc leforgása alatt fogadták el.

Még ma aláírják az angol-orosz egyezményt?

Jugoszláviának is fegyverkezési hitelt nyújt Anglia

London, július 27. (Rador.) A Financial Times diplomáciai szerkesztője szerdán este kapott értesülése alapján közli: „Az Oroszországgal való egyezmény talán még a mai nap folyamán megkötést és aláírást nyer.” A lap is megerősíti, hogy rövidesen vezérkari értekezlet kezdődik és hozzáteszi: „A tulajdonképpeni paktum aláírását valószínűleg angol-orosz gazdasági tárgyalások fogják követni. Tudni véljük hogy az orosz kereskedelmi népbiztos rövidesen Londonba érkezik a Hudson látogatása alkalmával megkezdett tárgyalások folytatása céljából. Párizs, július 27. (Rador.) A csütörtöki francia lapok meglepődésüket fejezik ki az angol-orosz tárgyalások előrehaladása felett. A Petit Parisien a következőket írja: A háromhatalmi egyezmény küszöbön áll meg-

kötése nagy szenzációt keltett nemzetközi körökben. Helyénvaló rámutatni megelőző lépéseinkre. Ha a Führer próbát akar tenni a nagy kalanddal, elejétől fogva ismerni fogja azokat a legyőzhetetlen erőket, amikkel szembe találja magát. A Le Journal így ír: Nyilvánvaló, hogy London és Párizs tették meg az első lépést a szovjetek kívánságainak ki-elégítése érdekében, amikor hozzájárultak a vezérkari értekezlet megkezdéséhez. Időközben azonban létrejön a politikai megegyezés és, mert annak kell pontosan meghatározni a közvetett támadás fogalmát. A l'Oeuvre szerint azon tárgyalások között, amelyek elősegítették a Kreml békülékenységét, szerepel a minapi angol-japán egyezség is, amely rávilágít arra, hogy Anglia, ha cselekedni akar a Távolkeleten, megfelelő támaszt akar Euró-

pában. A l'Ordreban Desmond írja: „Az egyezmény az ellenállás valóságos próbakövet jelenti és most már majdnem megvalósultnak tekinthető.”

Hétlőn lesz a nagy angol külpolitikai vita

London, július 27. (Rador.) A kormány külpolitikája feletti vitát, amelyet eredetileg jövő szerdára tűztek ki, hétfőre hozták előre. A vitát Sir Archibald Sinclair nyitja meg.

Négy millió font fegyverkezési hitelt kap Jugoszlávia

London, július 27. A Financial Times értesülése szerint Pál jugoszláv régensherceg nagy mértékben járult hozzá azoknak a tárgyalásoknak az előmozdításához, amelyek Anglia részéről Jugoszláviának nyújtandó fegyverkezési hiteltől folynak. Négy millió fontról van szó, jóllehet egyes körök magasnak tartják az összeget, tekintve a szövetséges államoknak nyújtott hitelösszegek mértéke. Az angol kormány ennek ellenére hajlandó Jugoszláviát is felvenni azon államok sorába, amelyek hitelt élveznek a kormány részére megszavazott 60 millió font hitel keretében, mely tudvalevően külpolitikai célokra szolgál.

Nyugalom Danzigban

Danzig, július 27. Burkhardt, a népszövetségi danzigi főbiztos tegnap a Reuter irodák munkatársa előtt kijelentette, hogy határozottan azt hiszi, hogy a helyzeti feszültség egyre jobban enyhül, mert minden oldalról hajlamosságot lát a békés megegyezésre.

Burkhardt e véleményében osztozott Butler brit külügyi államtitkár is, aki az alsóház ülésén egy hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy Danzigról olyan értesülések vannak, melyek szerint felesleges a túlzott aggodalom.

A Havas iroda is azt közli, hogy a szlovén város területén szinte feltűnő a nyugalom és a német, valamint a lengyel sajtóharc alább hagyott.

Varsó, július 27. A lengyel lapok jelentése szerint a danzigi államrendőrség tömeges letartóztatásokat eszközölt az utóbbi időben. Az utóbbi napokban történt letartóztatások számát 300-ra becsülik. A letartóztatottak között sok szervezett nemzetiszocialista és rendőrségi ügynök is van.

Pártközi értekezlet hívták össze a magyarországi hátszabálymódosító törvényjavaslat ügyében

Budapest, július 27. Csütörtökön délelőttre pártközi értekezletet hívták össze a kormány hátszabálymódosító javaslatának megvitatására. Ivády Béla előadó jelentése után főben szólaltak fel és egyhangulag elhatározták, hogy külön bizottságot küldenek ki a javaslat megvitatására és az esetleges módosító javaslatok tárgyalására.

Maniu elvesztette a közigazgatási bíróságnál szenátor-sága ügyében

BUKAREST, július 27. Maniu Gyula a bukaresti táblánál, mint közigazgatási bíróságnál perbevitte a miniszterelnököt és a szenátus elnökét és kérte, a bíróság semmisítse meg a szenátus elnökének azt az átiratát, amely a jelenlegi ülésszakon megfosztja jogszerűtlen szenátorságától. A tábla Maniu Gyula keresetét elutasította.

Nyolcmillió dollár olaszországi zsidó emigránsoknak

Bécs, július 27. A Reuter tudni véli, hogy amerikai zsidók egy milánói bankban 8 millió dollárt tettek le zsidó emigránsok részére. Az összeghez Charlie Chaplin is hozzájárult.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10
Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postală plătită în num. No. 30523/1934
18. Telefon: 18-60.
Havonta 110, negy-
évre 600, egészévre
háromezretre; Havonta 2,
félévre 12, egészévre
Hirdetések díjazásá-
ról: „UJ KELET” a
bizonyos zsidóság egy-
ik. Cikkek utánni
forrás megjelölésével

A rádió dic

Göbbsel német propagandahírmondó miniszter politikai szerepéről volt szó, ha történetesen gendaügylek minisztere. Ebben a minőségében értjük hódolatát, amelybe ő és társai ugyanazon frazeológiát használtak; beszédeiket, a meggyőző erő, ami Ami Göbbsel dr. lehet, az nem a dicsőítő egy olyan világra szemelynek első felfedezése és értékelése egyik képviselője tett kesütség, amellyel a és erősítő jelentőségét. Véleményünk szerint dicsőretét elhagyhatta. Elhagyhatta volna szem az egész világ szem sajtó közleménye szagban súlyos fegyveresetekben halálbüntetést német rádióhallgatók sok leadásait meghámulni nincsenek egy-ny a kultura lényegét illossággal. Általában álméltok lehet szellemről és szellem és a kultura. Kapcsolni a rádió és a nyelvek egy olyan ma nek felülről irányítanak meg és amely gelyhatalmak szük kszedelmek szellemi tekintenek. Már pedig nagyon az, amelyik nem bírj tényleges igazságának a londoni, párizsi, ntoni rádióadó-állomkat és főleg kézenfesztenek, úgy az a Harmadik Birodalom hírtökában van, igaz ezekkel az ártalmak hogy a német népet meggyőzni a külföldi gainak igazságát. A látszat szerint gorra, amellyel a a külföldi rádióáll megittitették, éppen a külföldi rádióadó ellenállhatatlan varmet hallgatókra s szellem alatt nem funkcióját értik, ha gát, a kritika elcsú- dítás európai értkozását. A rádió csodálatos jelentőségét — telj dr.-ral — minden zene, az irodalom, lat gyorsasága terü alatt hatalmasabb az azt legmerészebb tük volna. A rádió ték azt amiről valkő fantáziájú költő néjét. A jevegön láthat sok lehetővé tették érintkezést azok szhetik meg maguk gépre, vagy hajóra világ csodálatos tá. A rádió még a vergődő és többé- benálló népeket és egymáshoz és megket egymás szellemében. De a német rád felül még valami rádió-hallgatókat: nehet a gyűlölet villá denül ellen, akik mberjesség alatt, minisztérium.